NAM THỨ MƯỜI BA — SỐ THỨ 2609 — MỘT SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 28 NOVEMBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 4314

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Mới năm.	6 $ 00	3 $ 30	1 $ 30
Các làng và	»	»	»
Các công-sở	»	»	»
Sáu tháng.	3 . 00	1 . 50	»
Ba tháng.	1 . 50	»	»
Một tháng.	0 . 55	»	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Mới năm.	6 $ 60	3 $ 60	1 $ 20
Các làng và	»	»	»
Các công-sở	»	»	»
Sáu tháng.	3 . 00	1 . 50	»
Ba tháng.	1 . 50	»	»
Một tháng.	0 . 55	»	»

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOẠN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m. 068 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0 . 50 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

MÙA GẶT NĂM NAY

Bây giờ đã là nửa tháng mười ta, gặt hái đương đông, ở các chốn thôn quê, cha nào con ấy, vợ nào chồng ấy, kéo nhau ra đầy cánh đồng, nào là cắt, nào là bó, nào là gánh vác về nhà, lại may gặp được độ này nắng ráo hanh khô, việc phơi phóng lại càng tiện. Tuy vì mấy tháng trước it mưa, các nơi đồng cao cũng phải tốn công tát nước, mà những nơi đồng thấp thì vẫn đủ nước làm, mà không phải lo vì sự thiếu nước cho lắm; còn những nơi đồng chiêm xưa nay chỉ cấy được một mùa, thì năm nay lại cấy được cả mùa tháng mười, mà xem ra lúa lại tốt, mà phần nhiều được phong thu. Ấy vì cơ ấy, năm nào mùa thuận lúa tốt, thì mùa gặt hái đã vui, mà năm nay số ruộng cấy mùa nhiều hơn mọi năm, thì cái sự vui mừng ở các chốn thôn quê, tất cũng hơn mọi năm nữa. Vả lại mới năm ngoái đây, nước to đê vỡ, bụi tình bị tai nạn, nhà cửa trôi đổ, ruộng vườn ngập lụt, mấy bạt phủ huyện không có được một hột thóc nào, biết bao nhiêu người lìa cửa lìa nhà, kêu đói kêu rét, chỉ trông vào lòng từ thiện và của bố thí của người trong nước, để qua cơn tùng rối mà đợi mùa màng năm sau, cho nên cái sự phong thu năm nay, cái vẻ vui sướng lại có phần hơn các năm phong thu khác nữa.

Nước Nam ta dựng nước bằng nghề nông, mấy nghìn năm được sinh trưởng đoàn tụ với nhau, đều trông nhờ vào nghề ấy cả; bấy giờ thực nghiệp tuy đã bắt đầu mở mang, mà cách làm ăn của mình hãy còn vụng dại, người mình phần nhiều cũng vẫn phải nhờ về hột thóc mới mong được sinh tồn. Năm nay số ruộng cấy lúa mùa được nhiều hơn mọi năm, mùa gặt hái năm nay lại được nhiều điều thuận lợi, nhà nào nhà ấy chỉ còn việc gặt lúa về nhà, phơi cho khô, quạt cho sạch, rồi đổ vào kho quảy lên vựa, thế là nông vụ cáo thành, thật đỡ bỏ cái công đi sớm về trưa, thỏa cái tình trông cây trông quả. Những nhà phong phú thì xếp thành năm đụn mười kho: những nhà gia tư thường thường giờ xuống trước lo trang trải công nợ, còn thì vợ chồng con cái cùng hưởng cái phúc no đủ với nhau, nói về sự vui sướng, thì cũng đáng là vui sướng thật.

Thường tình ai cũng thế, đương vất vả tùng thiếu mà được dư dụ phong-lưu, trong nhà có sẵn đồng tiền phân bạc, thì thường hay sinh ra phóng túng mà không biết hạn tiết, những nhà lắm ruộng ta, phần nhiều không biết lo sâu nghĩ xa, lại nhân làm ăn khó nhọc, trong mấy tháng giới, rầu mưa giải nắng, chân lấm tay bùn, đến khi lúa đã chín, gặt đã xong, lại vừa gặp dịp tết nhất, lại là cái dịp để tiêu tiền. Xưa nay đã từng thấy biết bao nhiêu lần, năm nào được mùa, thì vụ tết ấy người nhà-quê kéo nhau ra thành-phố hay là tỉnh-lỵ, gọi là sắm tết, mua bán sắm sửa, chè rượu chơi bời, cái gì cũng phung phí rộng rãi hơn các năm khác. Đã đành rằng nhờ được mưa hòa gió thuận, trong nhà có hột thóc dồi dào, thì cũng nên chi tiêu rộng rãi hơn lên một đôi ti, để bù lại cái công khó nhọc và cái lòng mong mỏi trong bao nhiêu ngày, đó cũng là một lẽ thường, ai lại chịu bóp mồm bóp miệng chịu cực chịu khổ, năm được mùa cũng như năm mất mùa. Nhưng khốn vì những nhà làm ruộng của ta, phần nhiều không có cái tư-bản vững-vàng, lại chỉ biết sự sung-sướng ở trước mắt, mà ít người tính đến cuộc yên vui lâu dài, những nhà gia-tư thường thường giờ xuống, vốn liếng nguyên đã không có, ăn tiêu chi dụng trong khi cày cấy, vậu là phải đi vay, đến khi gặt hái xong rồi, gặp năm phong-thu, tuy có hột thóc dồi-dào, nhưng trừ các khoản công nợ phải trang trải cho xong, cũng chỉ vừa đủ ăn đủ tiêu cho đến mùa sau, đã có lấy gì làm thừa thãi cho lắm. Nếu không biết ăn nhịn để dành, cứ cỏ đồng nào sảo đồng ấy, đến nỗi mùa đến lại hết tiền, lại phải mượn vốn người mà nại lưng chịu lãi, loanh quanh từng bẵn, suốt đời ở trong vòng công nợ mà gỡ không ra, lại cứ «thằng công làm cho thằng ngay ăn», như câu tục-ngữ người ta thường nói, thế thì còn mong gì có đồng tiền dư dụ, để khoảng trương nghề-nghiệp của mình cho một ngày một thịnh lợi thêm ra. Huống chi nghề nông nước ta cũng hãy còn vụng dại, cách phòng hoạn cũng chưa được tinh tường, những việc thiên-tai bất kỳ, nào có ai thấy trước được, ngộ không may mà hoàng trùng thủy hạn, mùa sau lại gặp phải thiên-tai, thì lấy gì mà qua cơn tùng rối. Lại còn những việc chi tiêu bất kỳ (như đau yếu, ma chay, cưới xin vân vân), không mấy năm là tránh khỏi, mà cũng có ai thấy trước được đâu. Đức Khổng-tử nói: «Người ta không biết tính xa, thì tất có điều lo gần»; tục-ngữ ta có câu: «Tích cốc phòng cơ, tích y phòng hàn»; hai câu ấy mới nghe thì ý nghĩa không lấy gì làm rộng xa, mà nghẫm cho kỹ ra, thì về cách ăn ở của người ta, rất là ích lợi. Mong rằng những người có vị vọng ở các chốn thôn quê, lấy lại lẽ khôn khéo mà giảng dụ cho con em nghe, lúc thừa thải phải lo đến lúc tùng thiếu, lúc yên vui phải nghĩ đến lúc nghèo nàn, dưng có cầu lấy thỏa thích trong một thời mà vung tay quá trán, đến nỗi phòng bị không sẵn mà phải đeo lo đến sau lưng, thì sự phong đăng năm nay mới thật đáng mừng, mà tiền đồ nghề nông của nước nhà mới mong có ngày phát đạt được.

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 25 Novembre 1925

Việc lập tòa nội-các mới ở nước Pháp

Hồi cuối buổi sáng hôm qua chánh đoàn xã hội cấp tiến quyết nghị một khẩu yêu cầu đảng xã-hội dự vào tòa nội các.

Đảng xã-hội mới họp thì thấy phát ra hai lối bàn. MM. Compère — Morel, và Lebas bàn đảng xã-hội nên nhận lấy quyền chính, đã có các chánh-đoàn khác và đoàn liên-hiệp tả đảng hay không mặc lòng. M. Mistral thì bàn rằng có thể dự vào một tòa nội-các của đảng xã-hội cấp tiến để cùng theo một cái chương-trình trung-bình. Việc sau này đảng xã hội phản kháng kịch-liệt,

Nhiều ông khác nói cái chương-trình của tòa nội-các sau này phải theo hẳn cái chương-trình của đảng xã-hội chứ không đem cái chính sách của đảng xã-hội tây tòng vào chính sách của đảng xã hội cấp tiến. MM. Goude và Weill nói một vị trong đảng xã-hội phải chủ chương bộ tổng-lý tòa nội-các mới được. M. Renaudel thì nói đảng xã-hội phải chủ-trương lấy cả các bộ quan trọng trong tòa nội-các, nghĩa là bộ chiến-tranh, bộ nội-vụ, bộ tư-pháp, bộ công-tác. M. Paul Faure thì nói nay chưa dự bị được chắc chắn, mà đã thí nghiệm cầm quyền chính thì rất là nguy-hiểm. Ông nói một tòa nội-các của đảng xã-hội thì ở thứ đàn ngoại-viện, và nhất là ở nguyên-lão nghị-viện chưa chắc đã được đại đa số tán-thành cho.

M. Pressemane thì bàn đến khi bất-kỳ tòa nội-các về đảng xã-hội bị nguyên lão nghị-viện đánh đổ và nếu sẵn phải công nhiên cạnh tranh với nguyên lão nghị-viện, thì phải triệu tập một cuộc quốc dân hội nghị để bàn. M. Blum xin hội-đồng ưng chuẩn một khoản tương-tự cái khoản của M. Compère, Morel. M. Paul Boncour có ý cổ võ cho đảng xã-hội ưng việc dự vào quyền chính, mà yêu cầu một số tối điểu kiện mà thôi.

Đến tác hội-đồng gần tan, chánh-đoàn đồng thanh quyết nghị một khoản sau này: đảng xã-hội vẫn quan-tâm nhất về cái tình-trạng tài-chính, và tín-cậy về các phương-sách do người trong đảng đề xướng. Đảng xã-hội chắc rằng các phương-sách ấy đợi bị và thi-hành cho mau quyết, thì có thể chỉnh-đốn được việc tài-chính trong nước, mà việc tài-chính có chỉnh-đốn được thì nên tự-do cộng-hòa mới có cơ vững vàng. Đảng ấy lại tuyên-cáo rằng sẵn lòng cứ trương sự thi-hành các phương-sách ấy, và sẵn lòng một mình đảm nhận quyền chính, dù sẽ người của bản đảng ở ngoại-viện còn ít, bản đảng cũng quả quyết không ngại gì. Bản đảng cũng lại sẵn lòng, cùng với các đảng dân-chủ cầm quyền chính và trợ lực cho các đảng ấy, miễn là trong khi hành-chính phải theo những phương pháp có thể cứu quốc được».

Buổi chiều, các chánh-đoàn về họp đảng liên-hiệp-đoàn họp, M. Blum và M. Sarraut phản-đối nhau. M. Blum thì theo như lời quyết nghị của chánh-đoàn xã-hội, M. Sarraut, thì bàn lập một tòa nội-các, mà các linh-tụ trong tả đảng liên-hiệp-đoàn cùng dự vào cả, cả đảng xã hội lẫn các đảng khác. Ông nói lập một tòa nội-các toàn người trong đảng xã-hội rất là nguy hiểm, không khéo đoàn liên-hiệp tả đảng bị tan mất, để là một việc đảng cấp-tiến không muốn, M. Blum nói cả ông lẫn đảng ấy đều không muốn việc ấy.

Sau hai bên phản đối nhau về cái chương-trình tài chính. Đảng cấp-tiến không ưng nhận nguyên cái chương-trình của đảng xã-hội, và nói các đảng nên điều đình với nhau thì hơn. Xem ý cả hai bên cùng muốn cho đảng xã-hội dự vào nội-các.

Các đại-biểu của tả đảng cấp-tiến không cam-đoan gì cả. Chánh-đoàn lại hội 17 giờ rưỡi họp.

Nước Anh với cái vấn-đề tàu ngầm

Báo *Times* đăng một bài xã-thuyết nói về cái vấn-đề tàu ngầm. Bài ấy nói nước Anh theo ý Washington mà đề xướng việc hủy tàu ngầm, mà nước Anh lại là nước có nhiều tàu ngầm nhất và trong việc này nước Anh bị thiệt hơn cả các nước.

Việc chánh-trị nước Đức

M. Stresemann bệnh vực các giao-ước Locarno tại nghị-viện, ngày thứ sáu này sẽ quyết nghị về giao-ước ấy.

Quan tổng-lý tòa nội-các Baviere là Held nay việc chuẩn-y các giao-ước Locarno, nhưng lại yêu cầu phải cho nước Đức vào ngay hội Vạn-quốc.

Việc ở Mãn-châu

M. Karakhan, đại-sứ nước Nga ở Bắc-kinh có dựng chân lại Cáp-nhĩ-tân. Sở cảnh-sát cấm hết mọi việc bề-tình. Các đại-biểu các hội liên-hiệp nghệ nghiệp xin lỗi với M. Karakhan về việc các hội ấy không đặt được lễ nghênh tiếp trọng thể.

Trương-tác-Lâm có đặt tiệc khoản đãi M. Karakhan đi qua Phụng-thiên.

Chiến-sự ở Trung hoa

Đảng quốc dân đã kết liên với Ngô-bội-Phu, mục đích để phá cái thế lực của đảng Phụng-thiên, và để lập ở Bắc-kinh một chánh-phủ cộng-hòa theo như cái lối chánh-phủ Xô-viết. Về việc ấy, Phùng-ngọc-Tường đã vay một trái khoán 10.000.000 dollars ở Phụng thiên.

Trong lúc chiến-tranh sẽ chủ ý nhất đánh lấy đảng Sơn-hải-quan, để cắt lấm cho Phụng-thiên đeo lấy cái trách-nhiệm khởi hấn. Ý Phùng-ngọc-Tường muốn lừa cho quân Phụng-thiên tiến vào Bắc-kinh, nhưng đảng Phụng-thiên biết vậy không cho quân tiến vào Bắc-kinh, nhưng lại cho đi về đường Lan-phòng để ngăn đường quốc-dân quân, vì quân này tiến từ Bảo-định-phủ đến Thiện-tân.

Việc nước Nhật-bản

Các quan trong hải-quân, và công-ty chuyên việc đóa Sakhaline phản-kháng việc người Nga xin thuê các mỏ dầu ở bắc-bộ đảo ấy. Ai nấy tỏ ý không bằng lòng về cái thái-độ quan đại-sứ Tanaka ở Moscou không biết sức bành vực quyền lợi nước Nhật.

Có tin rằng chánh-phủ không có ngăn trở mọi việc của đảng thợ dân, miễn là đảng ấy không làm hại đến hiến-pháp và không phá cái trật tự bây giờ để bắt chước chánh-phủ nước Nga thì thôi.

(Indopacifi)

CÁI CHƯƠNG-TRÌNH CHÁNH TRỊ CỦA QUAN TOÀN QUYỀN VARENNE

Mấy ngày trước khi quan Toàn-quyền Varenne khởi hành ở Pháp, ngài có tỏ cho viên phóng sự nhà báo *Opinion* ở Pháp biết các điều đại-cương trong cái chương-trình của ngài. Ngài nói: Tôi đến Đông-pháp lần này không phải là theo cái tư-cách một vị quan Toàn-quyền đi sang chơi, nhưng là theo cái tư-cách một ông nghị-viện đi công-cán. Hiện nay có một cái vấn-đề lớn, không thể lấy phương-sách thành-thị mà giải-quyết được. Nay cần phải kê-cứu một cái phương-pháp theo nghĩa đã-buổi, và liên-hiệp, để chuẩn-định sự quan-hệ của hai cái văn-minh xa nhau, nhưng nhau, mà xét cái dĩ vãng lớn lao cái lý tưởng đẹp đẽ, thì hai cái cũng không cái nào kém cái nào cả.

Cái phương-châm chánh-sách của tôi, do các lý tưởng nhân sự sự-nghiệp chánh trị của tôi mà suy diễn ra là phần ít; chứ do sự kinh-nghiệm lâu năm của một nhà nghị-viện đã từng quen làm việc một cách yên-lặng, nhưng rất cần trọng, rất ích lợi, ở các hội-đồng, lại là phần nhiều.

Ông cười, hẳn tôi nói toẹt, hình như có ý sợ không nói thẳng điều các vấn-đề có phải không. Những lời do dự, trù-trừ, có lẽ để nói hơn những lời thách-bạch quả quyết đây nhỉ. Nhưng cái tính tất nhiên, là trước nhất phải dùng những lời do dự, trù-trừ, vì những lời ấy biểu lộ ra cái tư-tưởng cái phương pháp cần thận, chắc chắn mà có cần thận chắc chắn mới được sự dinh thực, sự lợi ích vậy.

Nào ta thử xét vài cái vấn-đề nào: Trước nhất hãy xét cái vấn đề giáo-dục. Tôi coi vấn-đề ấy rất là quan-trọng. Tôi không chắc xưa nay ở Đông-pháp đã hiểu cái vấn-đề ấy, và đã tìm được phương pháp lương-hảo hay không.

Hãy nay việc giáo-dục lại bắt đầu ở từng trên, nghĩa là ở lớp trên trong xã hội. Người ta đã lập nên các nhà đại học, nghĩa là bắt đầu ở việc giáo-dục bọn giàu có, và ban bố cho một số nhỏ cái giáo-dục như giáo dục của người Pháp. Cái kết quả ra làm sao? Bọn học trò không khéo thành ra mất cái tinh cách người Nam, mà lại cũng không ra người Pháp được.

Hà ta không nên tìm một cái cách có thể đem cái giáo-dục cái văn-hóa của ta mà tiếp ghép vào cái mầm gốc của bản-quốc hay sao. Mà trong việc giáo-dục hà trước tiên lại không nên lưu tâm về số dân-gian, nghĩa là bắt đầu từ dưới lên trên, cứ tuần-tự từ từng dưới đến từng trên, chẳng hơn đặt-nhiên gương một tán trắng lớn, mà ở dưới chẳng có gì nên cho cả.

Việc giáo-dục sơ đẳng tội muốn tổ chức lại, tức cái phương-pháp hiện nay tôi chưa thể nói rõ được, song khi tôi đến nơi kẻ sâu cái tinh thế ở đấy, thì tôi mới có thể ấn-định được, song tôi chắc cũng không khác phương-pháp giáo dục của ta nhiều lắm.

Tôi tưởng không nên mơ-màng đặt các trường lớn giống như trường bên ta làm gì, ta có thể ban bố giáo-dục một cách xuống xoàng, thân mật hơn.

Bây tôi không kể hẳn một cái chương-trình đâu. Nếu kể cả các điều thì lâu lắm. Cái chức-trách của tôi rất là nặng nề, và phức tạp. Tôi phải lưu tâm về tất cả các vấn-đề: công-tác, tài-chính, thương-mại v. v. trong một nước có bao nhiêu hộ thì tôi cũng phải lưu tâm đến hết nhiều việc. Mỗi vấn-đề tôi sẽ cũng giải-quyết như cái vấn-đề giáo-dục, nghĩa là theo đường thực-tế, sự kinh nghiệm, chứ không theo những lý thuyết nhất định mà làm.

Bốn năm giới, tôi đã sung chức tiêu-thầm ký-việu về sở chỉ thu công tác, tôi biết các vấn đề quan hệ về việc mở mang dụng cụ kinh tế, việc sửa sang đường bộ, đường hỏa xa, các sông ngòi, việc dẫn thủy nhập-tiền, việc đặt đường điện-khí ở nhà quê, là những vấn đề quan-trọng. Nhiều lần chính tôi đã phải kêu về việc định các số chi tiêu vụn vặn quá, dự tính công việc ra làm nhiều đoạn, cùng việc chia sẻ các công việc làm ra. Nhưng tưởng bị những người hỏ như thế cũng làm ngăn cản khiến cho chính-phủ không làm ăn gì được.

Ở Đông-pháp là một xứ mới, tôi chắc là tránh được những sự đó đự, và những sự khó khăn ấy. Tôi có thể tự do mà kế hoạch nên các chương-trình lớn, rồi cứ theo vì các công-ích mà thi-hành vậy.

HỌC-SINH VIỆT-NAM TẠI PHÁP

Bộ trang tuần tháng octobre, quan Toàn-quyền Varenne, và quan trưởng-giáo Desplques trường trung-học Michelet, có giới thiệu ba chục người học-sinh Việt-nam ở trong ấy với quan tổng-trưởng bộ thuộc-địa André Hesse.

Quan toàn-quyền và ông trưởng giáo chức mong quan thượng-thư Hesse, và khen-ngợi cái tài giáo dục, cái tài cảm hóa của ông trưởng-giáo, và khen ngợi học-sinh Việt Nam thông minh và chăm chỉ chẳng bao lâu trở nên học-sinh khá trong trường.

Quan thượng-thư khen ngợi ông trưởng giáo khéo dùng buổi cái mối liên lạc của nước Pháp với nước Nam là một nước trong bụi chiến-tranh mới rải đã một lòng trung-thành với nước Pháp, và sau này sẽ có một cái địa vị lớn trong các thuộc-địa của nước Pháp.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 25 độ
15 giờ 27 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		10 $ 00
— nhì,	—	9 45
— ba,	—	8 50
Thóc hạng nhất,	—	5 50
Bắp nếp	—	5 60

Giá bạc. Kể từ ngày 27 Novembre 1925 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 15 f. 10.

Thị giá quốc trái. — Ngày 23 Novembre 1925 : 45 20. — 50. — 42,45. — 41,20. — 65 30.

Tin tàu. — Tàu *Azay le Rideau* mang thư sang Pháp, trở các thư và các hòm có khai giá không kể, đến ngày 28 novembre hồi 6 giờ, sẽ ở Haiphong đi Tourane và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa hồi 20 giờ 7 phút ngày 27 novembre 1925.

Tàu *Songbo* đến ngày 30 novembre hồi 9 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Paikhoi, Hoihow, Fort Bayard và Hongkong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày chủ-nhật 29 novembre 1925 chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút.

Tàu *Meinam* mang thư sang Pháp, đến ngày 30 novembre hồi 4 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy thẳng đi Saigon. Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 20 giờ 7 phút tối 29 novembre.

Tại sở bưu-điện chính Hanoi sẽ mở một *guichet* phụ ngày 29 novembre từ 8 giờ đến 10 giờ.

Hội-đồng thành-phố. — Phiên Hội-đồng thành-phố họp tối hôm qua để bàn về những vấn-đề sau này:

Việc bàu một ông hội viên làm thư ký thì hội-đồng đã cử M. De'gu'ligo,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Việc xét bản dự án chợ sử dụ-toán năm 1926 thì hội đồng giao cho ban Tài chính và ban công chính;

Việc thi hành điều thứ 7 luật ngày 1er avr l 1923 cho các viên chức Tây thuộc về thành-phố Hanoi thì hội đồng cũng thuận;

Việc hội các cựu chiến binh Pháp xin tiền trợ cấp trong năm 1926 thì hội đồng giao cho ban Tài-chính;

Việc mở phố Hòa-mã thì giao cho ban Tài chính và công chính;

Việc cho thuê đất công-thổ thì Hội-đồng định theo nguyên giá cũ;

Việc sửa đất các nhà để mở rộng thêm phố Larrivé, thì giao cho ban xét việc lấy nhà đất, v. v.

Quan Đốc-lý lại báo tin cho Hội-đồng biết rằng quan Toàn-quyền sẽ tới Hanoi chiều mồng 5 décembre 1925, vậy mời các ông hội-viên hữu đã cũng với ngài ra la-ga nghênh-tiếp quan Toàn-quyền mới.

Tòa án binh. — Hôm qua thứ năm 26 Novembre 1925, tòa án binh đã họp xử các việc sau này:

Liên quả. — Nguyên ngày 12 juin, người lính ở đạo thuộc địa thứ ở tỉnh tại Moucay, tên là Carlron sáo ốm mấy lần, nhưng xét ra không phải, nên phải phạt.

Khi vừa vào trại phạt, là bắn sỏi quần áo lõa lồ rồi chửi rủa vung cả lên. Ai can cũng không được. Đến đêm 13 juin, bắn khoét trần nhà g'am, bảo ngồi chui ra trốn về mặt làng ở a. San lại nã được đem về g'am.

Khi đem ra tòa hỏi, thì hắn tỏ ý hối hận, nhưng chậm quá rồi. Tòa khép Carlron phải 5 năm khổ sai.

Bảo bình. — Ngày 2 mai, hai người lính lê-dương là Imhoffe và Wagner, đóng ở Lạng-sơn, cùng nhau thuê hai chiếc xe đạp và đem các vật lậu trốn sang Quảng đông, theo đội quân Xích-vệ. Sau chẳng biết thế nào Imhoff lên thú tại tòa Lãnh sự Pháp, còn Wagner thì vào tòa Lãnh-sự Đức.

Imhoff vốn người Rhénan, con nhà tử tế, giỏi nghề âm-nhạc, trước đã tòng quân ở Rabat và Marec.

Tòa xét xong khép Imhoff phải 6 tháng tù.

Ăn cắp nhà binh. — Thamsas can tội ăn cắp nhà binh, bị tòa khép 6 tháng tù.

Phan-tứ Quảo, tình khổ đó, cũng phạm tội ăn cắp nhà binh, bị tòa khép 6 tháng tù.

Hội Trí-tri. — Đến ngày chủ-nhật 29 novembre tới 9 giờ tối quan thiếu-tá Bouffacy sẽ diễn-thuyết tại hội Trí trị về sự tiến-hóa của một xã tự trị ở bên Âu-châu.

BÁN RẺ

Nhà Demange, 90, phố Ngô-trạm, Hà-nội có nhiều bộ-tất dân-ông dân-bà, trẻ con, bỏ ra bán hạ giá, nhiều đợt tốt lắm, xin mời qui-khách chiếu-cố. Qui khách nào đến trước chắc cũng chọn được nhiều đồ vừa ý.

HIỆU BÁO CHẾ
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MỤC BẢNG
(CATALOGUE) Ở ĐÂY

Thi trí phả. — Như lời bản-báo đã đăng trước, sáng hôm nay, tại phủ Thống-sứ đã bắt đầu mở kỳ thi trí-phủ cho các ông chánh trí-châu đến ứng-thi. Hội-đồng sát-hạch kỳ thi này có quan cai-trị Broni công-sứ Quảng-yên chủ-tọa và hội viên thì có hai quan cai-trị Forsans và Vavrac, quan tổng đốc Nguyễn-năng-Quốc, quan tuần-phủ Vũ-ngọc-Hoành.

Ngạch học-chính. — M. Ng thuy-Hưng, giáo học hạng tám tại Thất-khê (Lạng sơn) theo như đơn xin, được nghỉ một bạn một năm, kể từ ngày 16 novembre 1925.

M. Ng-ngọc-Toản, giáo học thì sai tập sự, tại trường Yên-vệ (Ninh-bình) được nghỉ dưỡng bệnh một tháng, lĩnh nửa lương.

M Ng-đình-Mai, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, được bổ giáo học thì sai tập sự.

Ngạch tòa sứ. — M. Kiều-đức-Độ, đã trúng tuyển kỳ thi thư ký tập sự nên bổng 350 đồng nay được bổ đi Lạng-sơn, thay M. Đỗ-huy Chiểu đổi đi nơi khác.

Học nghề diệt chiến. — Nay cấp cho các học-sinh sau này mỗi người mỗi tháng 3 đồng để theo học nghề đệt chiếu ở Thái bình.

Cậu Trần-văn-Cát, Nguyễn-văn-Cát, Nguyễn-văn-Xuyên, Nguyễn-văn-Niên, Ng-v-Ban và cô Ng-thị-Cúc.

Xe lửa trượt bánh. — Hồi 7 giờ sáng 22 Novembre chuyến xe lửa tốc nhất ở Lạng-sơn đi Na chàm, khi đi đến km 166 cách ga Đồng đăng độ 4 kilomètres thì một toa chở hành-khách bị trượt cả bốn bánh đã g trước ra ngoài đường sắt. Xe hãm ngay lại được, nên không ai việc gì. Cũng bởi thế mà các chuyến xe lửa qua đó đều phải chuyển hành khách lần c'o nhau, mãi đến chiều mới ghi xong cái toa rồi thì đường lại thông đồng như cũ.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Nguyễn-văn-Liên thư ký hạng ba ngạch Công-chính sau bản án xa c ef gare Đồ-lèn được nghỉ dưỡng bịnh ba tháng, tháng đầu ăn cả lương và tháng sau ăn nửa lương.

Monsieur Albert Ronfaut

Có lời kính-cáo để người Nam và người Khách ở Bắc-kỳ biết rằng ai có việc giao-thiệp với các toa nam-án xử việc hộ, các toa án công sứ các tỉnh, các sở trong xứ, các sở trung-ương, nói tóm lại về tất cả các việc giao-thiệp với tòa án, và chánh-phủ, ông cũng sẵn lòng giup đỡ bảo ban.

Bắt đầu từ ngày 15 này ông tiếp khách ở nhà ông số 48 bis, phố Borgnis Desbordes, từ 8 giờ đến 11 giờ, và từ 14 giờ đến 17 giờ.

TIẾNG GỌI ĐÀN
Là một tập văn luận-thuyết của Dương-bá-Trạc soạn
giá 0 $ 40 tiền gửi 0 $ 11

Thuyền chuyển. — M. Nguyễn-v-Quỳnh thư ký hạng năm chef gare ngoài ra trang nay đổi đi Đò-lèn thay M. Liên nghỉ phép M. Nguyễn-văn-Hoè thư ký hạng tư chef gare Yên-lý nay đổi đi c ef gare Nghĩa-trang M Tô-v-Cẩn thư ký hạng sáu chef gare Mỹ lý nay đổi đi chef gare Yên-lý, M. Ng-thế Phẩn thư ký sáng tư chef gare Cầu-họ nay đổi đi chef gare Mỹ-lý M. Hv-Trí thư ký hạng nhì chef gare Bến-thủy nay đổi đi chef gare Cầu-họ, M. Ng-v-Chấn tour ký hạng sáu tòng sự tại Bắc-giang nay đổi đi Bần-thi M. Nguyễn-v-Ban thư ký hạng sáu chef gare Bần-trang nay đổi đi Cầu-guột, M. Ng-v-Giao thư ký hạng sáu tòng sự tại gare Thanh-hóa nay đợi đi chef gare Bần-trang, M. Nguyễn văn-Tụng thư ký hạng năm Chef gare Cầu-guột nay đổi đi chef gare Bỉm-sơn, M. Trần-văn-Quảng thư ký hạng sáu chef gare Bỉm-sơn nay đổi về tòng sự tại gare Nam-định, M. Nguyễn-văn-Chúc thư ký hạng năm tòng sự tại gare Nam-định nay đổi đi Trình xuyên, M. Đinh-ngọc-Ấm thư ký hạng tư chef gare Trình-xuyên nay đổi đi tòng sự tại Thanh-hóa, M. Lý-xuân Qui thư ký hạng tư chef gare nay đổi đi chef gare Lãu-giai nay đổi đi Bến thủy M. Trần-tất-Liên thư ký hạng năm tại gare Thanh-hóa nay đổi đi chef gare Cầu-giát,

Kỳ thi thông-ngôn cho những người đi tòng-chinh về. — Kỳ thi thông-ngôn khóa thứ hai mở riêng cho những người trong kỳ chiến tranh sang Pháp ứng mộ làm thông-ngôn ngạch văn t'eo như nghị định ngày 5 novembre 1920 thì định vào ngày thứ hai 21 decembre 1925.

Các đơn xin ứng thi phải đính theo cái giấy mà đã kể ở trong nghị định ngày 5 novembre 1920. Các thí sinh ở Hanoi thì phải gửi đơn đến tòa binh (Bureau militaire) ở đường Gambetta số 52, trước ngày 15 Decembre 1925.

Tại rạp xiếc Long-tiên. — Rạp xiếc Long-tiên đã khai diễn buổi đầu tối hôm qua tại khu đất ở trước cửa Hội chợ. Người đến xem chật ních, không còn một chỗ hở không. Chương trình nhiều trò hay, người đóng trò ăn bận sạch sẽ lịch sự. Có một điều khác các rạp xiếc khác là người đóng trò phần nhiều là con trẻ mà lanh lợi gớm lắm, và cách xếp đặt thay đổi các trò rất là nhanh chóng, không mất thì giờ chờ đợi vô ích.

Hàng gạo kẻ chợ với hàng gạo nhà quê — Người hàng gạo Ngô-văn-Tích 33 tuổi, quán làng Tràng-xá (Hà-đông) quê ở Hà-nội, can việc đánh phải lũ con người hàng gạo tên là Nguyễn-thị Ngoan, 52 tuổi, nhà số 20 phố Sinh-từ, nên đã bị bắt

Tại hiệu BÀO CHẾ MONTÈS có bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hạng bánh và kẹo

Mất vé vạn-bảo. — Nguyễn-thị-Chan, 54 tuổi, ở Bình-giang (Hưng-yên) trình rằng cái vé vạn bảo cầm đồ đồng, số tiền cầm là 3 đồng.

Lại việc lừa đảo và giả mạo nữa. - Hoàng-v-Thanh tức Minh, 26 tuổi, bán hàng cho hiệu Descours Cabaud, nhà ở số 3 đường Gia-long chạy dài xuống, can việc lừa đảo và giả-mạo chữ ký của hiệu De la Pommeraye, nên đã bị bắt giải ra tòa án.

Mất đôi hoa tai. — Cô Hà-thị-Thịnh, 22 tuổi, nhà số 7, phố Jouhaux, trình mất đôi hoa tai vàng, có rất ngọc giả, giá đáng 16$30.

Ba người đánh một. — Phạm-xuân-Nam, 26 tuổi, ở ngõ hàng Khoai, bán bánh tây; Nguyễn-văn-Duy, bán kẹo, và một đứa nữa chưa rõ tên cùng đánh người tây phải tại phòng chép ảnh phố Toàn-quyền tên là Mai-văn-Tu, bị thương, nên hai đứa trên đã phải bắt, còn đứa trốn được thì hiện đương t m.

Lợi phường buôn thịt bán người. — M. Trần-huệ-Dịch, 56 tuổi, nhà số 87 phố Đ e-Ts'n, trình rằng có hai đứa là mất không biết tên tuổi là chi, toan đổ bắt đứa chán đóng tên là Trần-đình-Bưu, 12 tuổi, nhưng không được, chúng đều trốn được cả.

M. Nguyễn xuân-Đang 45 tuổi, nhà số 25 phố Đồ-hữu-Vị, trình rằng đứa con gái, lên 7 tuổi, mặc cái áo và cái quần vải đen, không biết lẻo đâu hay kẻ nào dỗ-dành mất từ ngày 12 tới giờ, tìm đâu cũng không thấy.

Chuyện bốn công-tử ở xóm dưới. — Tối hôm thứ tư vừa rồi, vào khoảng 12 giờ, có một bọn bốn công-tử vô hạt một nhà chị em ở gần nhà Diêm Thoại tiên mới vào đưa mấy hào cho chị em đi mua thuốc phiện để hút, bắt hết lại mua thêm mấy hào nữa. Được rồi chị em cầm vào cuộc rượu, rồi là vui vẻ, kẻ gần tan cuộc rượu tại có hai công-tử nọ giở q ề chục sinh sự đánh nhau, hai công-tử kia giả vờ can rồi đưa nhau ra xe. Còn hai công-tử kia ở lại ngồi nói chuyện phô rằng anh ấy học trường nọ, anh ấy học trường kia....

Nói chuyện xong rồi, một cậu rủa lại ra về, còn một cậu ở lại ngủ đến 7 giờ mới dậy, thấy nhà chị hãy còn ngủ cả, cậu ta bèn mở cửa cái thẳng.

Thế là chẳng rượu mất không. Rõ xấu cho chị em quá! Tiền cướt sướt đêm tưởng gặp được làng chơi quen thói bốc rời, đã đo đưa cắm trăm nghìn chứ không ít, ngờ đâu lại chẳng được lấy nửa trinh. Ai khéo bạo tình!

P. lai cảo

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương tá đi ngũ đồng Bắc-đảo hồi-hưu.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said tái-sắp Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÊN-CHƯƠNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23, GIÁY nói số 226

Trung Bắc Học hiệu. — Đến đầu décembre tới nơi này tại Trung-Bắc Học h'ệu sẽ mở những lớp dạy tối cho các học-sinh đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt (Certificat d'études prima'res franco-indigènes) và những học-sinh đã có bằng ấy rồi mà muốn thi vào các trường đệ nhị cấp.

Học-phí định một loạt như nhau là ba đồng một tháng.

Đơn xin học gửi đến báo *Trung-Bắc* hay đến *Trung-Bắc Học Hiệu*, 22 phố Nhà-thờ.

Cái nạn xe cộ. — Chiều hôm qua, hồi 5 giờ rưỡi, lúc nhà máy điện vừa tan, có một cái xe chở hàng, mà con ngựa chạy đến đường xe-điện, gặp chuyến xe ở dưới bốp cửa Đèn lên. Người vát-man vặn tàu hãi lại, song cái xe và phải tàu, hai con ngựa lồng lên chạy ra ngoài được còn người ngồi bị tung lên rơi xuống đất, nhưng may đều không việc gì cả.

Nhựa thuốc lậu. — Phạm-văn-Thuân 41 tuổi, làm *chauffeur* ở mỏ Dam-Hong (Bắc-kạn) khi qua Hanoi bị lính cảnh sát số 66 bắt được mang một hành nhựa thuốc phiện lậu cân được 350 grammes thì nay đã phải đưa sang sở Thương-chính.

Lịch mới của bản quán đã xong. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương cùng các tư gia trong nước b ết là lịch năm 1926 của bản-quán đã in xong, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kíp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta tranh hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ta sang năm ra làm mẫu để các ngài xét thì đủ biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào:



Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 100 trở lên	0 $ 25 một
Từ 11 đến 99	0 30 »
Từ 1 đến 10	0 45 »
	0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tuổi, nên rõ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này:

M Hồi-trần-Tuệ
61-63 Rue du Coton, Hanoi

Chết ở trên tay mẹ. — Chiều hôm qua một người đàn bà tên là Ng-thị-Vương người ở Hà-nam ẵm một đứa con gái 6m là Trần-thị-Tấn lên 4 tuổi đem vào nhà thương nhưng chưa đến nơi đã chết.

Tin vật. — Ng-huy-Thiều 29 tuổi thợ cửa quán làng Phú-gia (Hà-đông) và Trương-văn-Bái 26 tuổi ở ngõ Hàng-phèn số 35 trình cắm mất cái thẻ thuế thân năm 1925.

Trần-đình-Tỷ 28 tuổi cu li xe nhà ở 39 hàng Đào kiện tên Gia đánh mình rồi trốn đi mất.

Tên Phạm-văn-Trân 15 tuổi đi ở với nhà số 17 hàng Bạc ăn cắp của chủ là Ng-thị-Canh 23 đồng bị tiền nữ từ ngày 24 thì nay đã bắt được giải vào tòa án.

Rạp FAMILY CINÉMA
(Phố hàng Buồm)
LE ROI DU CIRQUE
Tiểu-thuyết mười hai hồi rất là lý-thú
Có lắm trò xiếc rất là hay!!!

TRUNG-HIẾU THẦN-TIÊN
Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 248 trang giá 0 $ 50 tiền gửi 0 $ 20
bán ở các hàng sách và nhà
Soạn giả 98 hàng Đồng, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Nhận công Annam ở tân thế-giới đã trở về. — Tàu *Saint François Xavier* đến Haïphong vừa rồi có chở hơn 500 người thợ thuyền và phu ta ở Nouvelle-Calédonie trở về. Nguyên những người ấy đi sang làm ở bên ấy đã 5 năm rồi. Trước khi cho về quê quán, thầy thuốc còn phải xét rem có bệnh không. Nay mai tàu *S int François Xavier* lại chở sang bến ấy 500 khác và tàu *Rabelais* 800 nữa.

Thuyền va phải nhau. — Thị Y 30 tuổi chủ chiếc thuyền số 1608 đậu ở cầm trình rằng thuyền của thị chở 28 hòm nước hàn (acide) đến ở bến đò Hình-động thì vào hồi 9 giờ rưỡi ngày thứ tư có chiếc thuyền khác không nhận ra là của ai đi sát bên rồi va vào thuyền thị mạnh quá nên những hòm nước hàn rơi đổ cả xuống sông.

Bị chó cắn. — Thị Chanh 41 tuổi đi qua nhà 32 phố Candlot tức là nhà M. Dorisse bị con chó của nhà ấy sổ ra cắn vào chân bên phải. Con chó ấy đã đưa vào sở Trú-y để xét.

Việc vặt sở Cẩm. — M. Ng-văn-Tuy tức Kiến 26 tuổi, bồi thông-ngôn tại nhà thương ta trình mất trộm 5 p. và quần áo đáng giá 7 p. — Sở Ateliers Maritimes trình mất trộm 40 thước dây thừng ở tầu Dardenne; — Lê-đình-Loan làm nghề kim hoàn ở phố Moucay trình mất trộm một cái vỉ đựng 10 p. và các giấy má vật.

Ăn cắp xèng và thú nông. — Trần-văn-Khanh tức Bội 30 tuổi và Trần-văn-Thạnh 24 tuổi đều làm cai cu-li bị thưa là ăn cắp 16 cái xèng giá 6 p.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lý-cố nghe hiểu là tiếng *Yên thanh* vội vàng kêu rằng:

— *Yên* tiểu-tì ơi! Tôi cùng bác không thù-oán gì nhau, xin bác đừng đuổi tôi lên bờ.

Trương thuận ở trên bờ đã bắt được con *Giả-thị*, cắp vào nanh nách mà đem đến bên thuyền. *Yên-thanh* tưởng tôm cô *Lý cố* đưa lên, cùng nhau đem về đóng-mén.

Lại nói chuyện *Lư tuấn-nghĩa* phá cửa vào đến trong nhà, không tìm thấy *Lý-cố* và *Giả-thị* đâu cả, liền bảo mọi người khuân hết vàng bạc của cải trong nhà, chất lên trên xe, để đưa về *Lương-sơn-bạc*.

Sài-tiến cùng *Sài-phúc* về nhà, cũng thu-nhặt gia-tư và đem gia-quyến cùng về *sơn-trại*. *Sài phúc* nói với *Sài-tiến* rằng:

— Đại-quan-nhân nên cứu cho nhân dân trong một thành này, chớ để đến nỗi tan hại.

Sài-tiến nghe lời, đi nói với quân-sư *Ngô-dụng*. *Ngô-dụng* vội-vàng hạ lệnh an-dân thì trong thành đã tổn-thương mất non nửa rồi. Bấy giờ trời đã sáng rõ, *Ngô-dụng* và *Sài-tiến* ở trong thành nổi hiệu thu quân. Các vị đầu-lĩnh đến *Lư* viên-ngoại và *Thạch-tú* cùng đến họp cả tại lưu-thủ-tư.

Lư viên-ngoại và *Thạch-tú* thuật chuyện khi ở trong ngục và nói:

— May nhờ có anh em *Sài-phúc* và *Sài khánh* hết lòng trông nom, cho nên mới còn sống sót được đến bây giờ.

Yên thanh cùng *Trương thuận* giải *Lý-cố* và *Giả-thị* đến, *Lư-tuấn-nghĩa* bảo *Yên-thanh* hãy đem gươm vào một chỗ, để đợi lệnh xử-đoán.

Lại nói chuyện *Lý-thành* hộ vệ *Lương-trung-thư* chạy ra phía ngoài thành, lại gặp được toán tàn-quân của *Vận-đạt* cũng vừa tới nơi, mới cùng nhau họp cả làm một, rồi thẳng đường chạy về phương nam.

Trong khi đang chạy, bỗng gặp một toán quân rẽ bè kéo đến, thì là toán quân của *Bẩn-thỉ-ma tướng Phân-thụy*, bận tả cờ *Hạng sung*, bên hữu cờ *Lý-cẩn*, ba vị hảo-hán cùng mão đao xông vào. Phía sau lại có *Sp chi hổ Lôi-hoành* dẫn *Thái-ân* và *Mục-xuân* cùng một nghìn bộ-quân đuổi gấp tới nơi.

HỒI THỨ LXVI

Lương-trung-thư cùng *Lý thành*, *Vận-đạt* họp bọn tàn-quân chạy về phía nam. Trong khi đang chạy, lại gặp hai toán phục-binh trước sau đón đánh. *Lý-thành* và *Vận-đạt* bết sức hộ vệ *Lương-trung-thư*, liều nhết cố sống, phá vòng vây mà chạy, lại chạy về phương tây.

Bọn *Phân thụy*, *Hạng-sung*, *Lý-cẩn* đuổi theo không kịp, lại cùng bọn *Lôi-hoành*, *Thái ân*, *Mục-xuân* cùng rút quân về phủ *Đại-danh* để đợi nghe tướng lệnh.

Lại nói chuyện quân-sư *Ngô dụng* ở trong thành nhiết diệt trao bảng an-dân; nhết diện ai người đi dạp tắt những chỗ than lửa. Các gia-quyến của *Lương-trung-thư*, *Lý-thành* *Vận-đạt* và *Vương* thái-thú, người nào đã bị giết chết từ trước rồi thì thôi, còn ai có sự trốn, cũng không truy bắt làm chi nữa.

Ngô-dụng truyền mở kho tàng trong phủ *Đại danh*, bao nhiêu kim-ngân bảo-vật đều chất cả lên xe; lại truyền mở kho lương, lấy bết thảy gạo đem cấp-phát cho nhân dân trong thành, còn thừa bao nhiêu, cũng chất lên xe, đem cả về *Lương-sơn-bạc*.

Các vị đầu-lĩnh nghe lệnh, đều sửa soạn rất quân. Đem *Lý-cố* và *Giả-thị* bỏ vào tù-xa. Chia quân làm ba đội, kéo về *Lương sơn bạc*. Lại báo *Đái-tôn* về trước phi báo cho *Tống-giang* biết.

Tống giang họp các vị đầu-lĩnh xướng nói để nghênh tiếp. Khi vào ngồi cả ở trong *Trung-nghĩa-đường*. *Tống-giang* trông thấy *Lư tuấn-nghĩa* liền chỉ đầu sụp lạy. *Lư-tuấn nghĩa* thấy vậy, cũng vội-vàng sụp lạy để đáp lễ lại.

Tống giang nói:

— *Tống giang* nay không biết tự-lượng, muốn mời viên-ngoại lên nhà để cùng theo đại-nghĩa, không ngờ khiến cho v.ên-ngoại mắc phải tai nạn xuýt nữa thì nguy đến tính mệnh. Lòng tôi ngậm đắng lúc nào, thật đau như cắt. May sao trời sợ lòng tôi, ngày nay lại được cùng nhau xum-họp ở đây.

Lư tuấn-nghĩa lại lạy tạ mà đáp rằng:

— Trên nhờ cái hồ-sy của huynh-trưởng, dưới cảm cái nghĩa-khí của các vị đầu-lĩnh, đã cùng lòng hết sức, để sớm vớt cho cái thân hèn mọn này. Cái ơn sâu ấy dẫu nát thịt tan xương, cũng chưa đã báo đáp.

Lư tuấn-nghĩa lại đưa *Sài-phúc* và *Sài-khánh* vào lạy chào *Tống-giang* rồi nói:

Nếu tôi không nhờ có hai người này thì khó lòng sống sót mà đến đây được!

Tống-giang mời *Lư-tuấn-nghĩa* lên ngồi chiếc ghế thứ nhất ở chính giữa. *Lư-tuấn-nghĩa* giật mình kinh sợ mà rằng:

— Chết nỗi! *Lư-tuấn-nghĩa* này là người thế nào mà dám làm chỗ sơ-trại, ai mà không được làm một kẻ tiểu tốt, cầm cái roi ngựa theo hầu huynh trưởng, đã báo đáp cái ơn cứu-mệnh, đã lấy làm vinh-hạnh rồi.

Tống-giang đã hai ba lần nài ép, nhưng *Lư-tuấn-nghĩa* nhất định không nghe. Bỗng thấy *Lý-qui* k n to lên rằng:

— Huynh-trưởng thật là không thẳng tính! Ngày trước đã chịu nhún ngồi rồi, bây giờ lại cứu nhường cho người khác. Cái ghế này có 18 làm bằng vàng hay sao, mà cứ nhường đi nhường lại mãi...làm cho tôi lại điên tiết lên mất!...

Tống-giang quát mắng rằng:

— Thằng này mới lạ chứ!

Lư-tuấn-nghĩa hoảng-hốt sụp lạy mà rằng:

— Nếu huynh-trưởng cứ cố ý nài ép mãi thì khiến cho *Lư-tuấn-nghĩa* này không được yên thân.

Lý qui lại kêu lên rằng:

— Nếu huynh-trưởng làm đứa hoàng-đế, *Lư* viên-ngoại làm một vị thừa-tướng, chẳng ta ngày nay đều ở trong kim-điện cả thì sau chỉ đến nỗi rối-loạn như thế này. Chúng ta chẳng qua cũng là một bọn cường-đạo ở trong thủy-bạc, chỉ bằng các lặng yên nam cũ là hơn!

Tống-giang cầm tức không biết nói sao cho được. *Ngô-dụng* khuyên bảo rằng:

— Ta hãy mời *Lư* viên-ngoại nghỉ ở cái phòng bên đông, dùng lễ tân-chủ mà tiếp đãi, đợi sau này có lập được công-trạng, rồi sẽ nhường ngôi, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Bấy giờ *Tống giang* mới thôi. Lại gọi *Yên-thanh* đề cho cùng ở một chỗ với *Lư-tuấn-nghĩa*. Lại sửa riêng một phòng để cho gia quyến nhà *Sài phúc* và *Sài-khánh* ở. Gia quyến của *Quan-thắng*, bấy giờ *Tiết vinh* cũng đã đến vào ở trong sơn-trại.

Tống-giang truyền lệnh cho quân lân-la mở tiệc khánh-hạ, khao thưởng mã-quân, bộ-quân và thủy-quân. Các tiểu-đầu-mục cũng quân lần-lượt, cứ nhất định ăn uống cho đến ngày rồi mới thôi.

Các vị đầu-lĩnh đại-hội ở *Trung-nghĩa-đường*, uống rượu nghe hát, kẻ trên người dưới, cùng nhau rất hòa-thuận vui vẻ.

Lư tuấn-nghĩa bỗng đứng dậy nói:

Đêm dâm-phụ cùng đứa gian-phu đã bắt về đ'y, xin cho ngài xử-phân.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DR VICTOR HUGO

(*Suite*)

– Je vous remercie, dit l'évêque.

G. reprit :

— Revenons à l'explication que vous me demandiez. Où en étions nous ? Que me disiez-vous ? que 93 a été inexorable ?

Inexorable, oui, dit l'évêque. Que pensez vous de Marat battant des mains à la guillotine?

— Que pensez vous de Bossuet chantant le *Te Deum* sur les dragonnades ?

La réponse était dure, mais elle allait au but avec la rigidité d'une pointe d'acier. L'évêque en tressaillit ; il ne lui vint aucune riposte, mais il était froissé de cette façon de nommer Bossuet. Les meilleurs esprits ont leurs fétiches et parfois se sentent vaguement meurtris des manques de respect de la logique.

Le conventionnel commençait à haleter ; l'asthme de l'agonie, qui se mêle aux derniers souffles, lui en trecoupait la voix ; cependant il avait encore une parfaite lucidité d'âme dans les yeux. Il continua :

— Disons encore quelques mots ça et là, je veux bien. En dehors de la révolution qui, prise dans son ensemble, est une immense affirmation humaine, 93, hélas ! est une réplique. Vous le trouvez inexorable, mais toute la monarchie, monsieur ? Arrier est un bandit ; mais quel nom donnez-vous à Montrevel ? Fouquier-Tinville est un gueux ; mais quel est votre avis sur Lamoignon-Bâville ? Maillard est affreux, mais Saulx Tavannes, s'il vous plaît ? Le père Duchêne est féroce, mais quelle épithète m'accorderez vous pour le père Letellier ? Jourdan-Coupe-Tête est un monstre, mais moi dre que Monsieur le marquis de Louvois, Monsieur, monsieur, je plains Marie Antoinette archiduchesse et reine ; mais je plains aussi cette pauvre femme huguenote qui, en 1685, sous Louis le Grand, monsieur, allaitant son enfant, fut liée, nue jusqu'à la ceinture, à un poteau, l'enfant tenu à distance, le sein se gonflait de lait et le cœur d'angoisse, le petit, affamé et pâle, voyait ce sein, agonisait et criait, et le bourreau disait à la femme, mère et nourrice : Abjure ! lui donnant à choisir entre la mort de son enfant et la mort de sa conscience. Que dites-vous de ce supplice de Tantale accommodé à une mère ? Monsieur, retenez bien ceci, la révolution française a eu ses raisons. Sa colère sera absoute par l'avenir. Son résultat, c'est le monde meilleur. De ses coups les plus terribles, il sort une caresse pour le genre humain. J'abrège. Je m'arrête, j'ai trop beau jeu. D'ailleurs je me meurs.

Et, cessant de regarder l'évêque, le conventionnel acheva sa pensée en ces quelques mots tranquilles :

— Oui, ces brutalités du progrès s'appellent révolutions. Quand elles sont finies, on reconnaît ceci, que le genre humain a été remué, mais qu'il a marché.

Le conventionnel ne se doutait pas qu'il venait d'emporter successivement l'un après l'autre tous les retranchements intérieurs de l'évêque. Il en restait un pourtant, et de ce retranchement, suprême ressource de la résistance de monseigneur Bienvenu, sortit cette parole où reparut presque toute la rudesse du commencement :

— Le progrès doit croire en Dieu. Le bien ne peut pas avoir de serviteur impie. C'est un mauvais conducteur du genre humain que celui qui est athée.

Le vieux représentant du peuple ne répondit pas. Il eut un tremblement. Il regarda le ciel, et une larme germa lentement dans ce regard. Quand la paupière fut pleine, la larme coula le long de sa joue livide, et il dit presque en bégayant, bas et se parlant à lui-même, l'œil perdu dans les profondeurs.

— O toi ! ô idéal ! toi seul existe !

L'évêque eut une sorte d'inexprimable commotion.

Après un silence, le vieillard leva un doigt vers le ciel, et dit :

– L'infini est. Il est là. Si l'infini n'avait pas de moi, le moi serait sa borne ; il ne serait pas infini, en d'autres termes, il ne serait pas. Or il est. Donc il a un moi. Ce moi de l'infini, c'est Dieu.

Le mourant avait prononcé ces dernières paroles d'une voix haute et avec les frémissements de l'extase, comme s'il voyait quelqu'un. Quand il eut parlé, ses yeux se fermèrent. L'effort l'avait épuisé. Il était évident qu'il venait de vivre en une minute les quelques heures qui lui restaient. Ce qu'il venait de dire l'avait approché de celui qui est dans la mort. L'instant suprême arrivait.

(*A suivre*)

SÁCH LUẬT

Quan phó Binh-thương, *A. Defean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 8 $ 00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 8 . 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . 8 . 00
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá . . . . 4 . 00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bán-quán

Những kẻ khốn-nạn

Lý-tưởng tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(*Tiếp theo*)

— Ông giám-mục rằng : Tôi cám ơn ông.

-- Ông G. lại nói : Thôi thế bây giờ tôi lại xin phân-giải cái câu ông hỏi tôi khi nãy. Xin ông nhắc lại, câu chuyện ta đương nói dở đến chỗ nào ? À phải, ông nói cái việc năm 1793 thật là tàn-ác.

-- Vâng, tàn-ác. Như *Marat* vỗ tay trước máy chém, thì ông nghĩ làm sao ?

-- Ông G. hỏi lại : Như ông giám-mục *Bossuet* đời vua *Louis XIV* đứng lễ trong thề để mừng việc tỉnh Đâu-rông hành-hung với bọn cải-lương-giáo thì ông bảo thế nào ?

Câu đáp lại ấy đau, nhưng mà nhọn như mũi gươm mài sắc, khiến cho ông giám-mục phải rùng mình. Ông không nghĩ ra được câu gì cãi lại, nhưng ông giận về cái cách gọi đến tên ông *Bossuet* như thế (1). Thì ra những người rất chính-trực mà cũng có lòng thiên-vị, lời nói thẳng đâu là xác-đáng, mà nghe như lăng-mạ hàm-hồ.

Người cách-mệnh lúc ấy lời đã thở ra hồng-hộc, cơn suyễn cuối cùng, thêm vào cơn thở hắt ra, làm cho tức có khó nói. Tuy vậy hai con mắt tinh-thần hãy còn tinh-táo, ma rằng :

-- Thôi, ấu-là ta nói nốt, được câu nào hay câu ấy, tôi cũng xin hầu chuyện với ông. Ngoài cái việc cách-mệnh toàn-cục, là một cách Nhân-loại tuyên-bố quyền-pháp, việc năm 93 cũng cho được là một câu đem ra mà phân-đối. Ông bảo rằng năm ấy là một tiết hung-tàn của ngọn-bút. Thế thì chính quân-chủ lại cũng không có thù-đoạn hung tàn nào ra ? Thằng *Lagrrier* Montmédi là một thằng ác-tặc, vậy thì thằng *Montrevel* bên quí-tộc thì ông lấy tên gì mà gọi nó ? *Fouquier-Tinville* là một thằng đểu, thế *Lamoignon-Bavville* thì ông nghĩ xử làm sao ? *Maillard* là một đứa đáng ghê đáng tởm, nhưng *Saulx-Tavannes* thì thế nào ? Cha *Duchêne* là một kẻ hung-đồ, thế là còn cha *Letellier* thì gọi bằng gì ? Thằng *Jourdan Coupe-Tête* là một con yêu-quái ; nhưng cũng không đến nỗi phi-nhân-loại cho bằng ông *Louvois* hầu. Ông ơi, ông ơi, tội-nghiệp cho bà *Marie Antoinette*-công-chúa nước Áo, hoàng-hậu nước Pháp ; nhưng mà cũng tội-nghiệp cho cả người dân-bà theo đạo mới, năm 1685, bấy giờ đương triều trẻ-trỏi xưa *Louis* đại-đế, nó con con thơ cho bú, mà nỡ lòng nào đem lột trần ra đến thắt-lưng, đem trói vào cái cọc, đứa xích-tử thì để một bên, vú mẹ nó thì để cho đói rũ rải khốc thất thanh ; một bên ai sữa mà chết, một bên đói sữa mà chết, phải nhìn nhau mà ba mươi cùng kêu, bên cạnh một thằng đao-phủ thủ cứ đứng thét. Bộ đao nay đi bắt phải chọn một đứng, bỏ con chết đói, một đứng phải đổi lương-tâm. Câu việc tàn-ác với kẻ dân-ba con-nhỏ ấy thì ông nghĩ làm sao ? Ông ơi, điều nay xin ông giải lấy. Việc cách-mệnh của dân Pháp, là bởi có lẽ phải mà phát-sinh ra.

Dẫu có điều nông-nỗi hung-tàn, nhưng cái tội nông-nỗi ấy chắc hẳn-thế cũng tha không oán. Việc cách-mệnh có kết quả, kết quả nên một xã-hội nhân-từ hơn trước. Đâu đã làm nên những thù-đoạn ghê-gớm, nhưng những thù-đoạn ấy đã kết-cấu nên một cái xuất-xứ cho cả Nhân-gian. Thôi, tôi xin nói rút lại. Tôi xin nghỉ, bởi vì nói nữa cũng thế mà thôi. Trong cuộc tranh biện này, tôi là người thế lợi. Và cái chết lên đến nơi rồi.

Người cách-mệnh nói đến đây thì không, nhưng ông giám-mục nữa, chỉ lẩm-bẩm một mình cho hết nghĩa câu :

— Phải, phải. Những việc tàn-nhẫn của cuộc tiến-bộ gọi là cách-mệnh. Khi đã qua rồi thì kết quả như thế này : Nhân-loại cỗ lai cũng đã bị nhiều uất-ức, nhưng mà cũng đã tiến được.

Ông G. hơm ấy vô-tình mà đã pha tan mấy lần vô-hình thanh lũy ở trong lương-tâm ông giám-mục. Duy còn có một lần thành nữa, thật là chỗ thù hiềm tối hậu của Đức-cha *Bienvenu*, Đức-cha bèn vào chỗ thù-hiềm ấy mà nói ra câu nay, giọng nói gần nghiêm khắc bằng những lời nói khi mới vào thăm người cách-mệnh :

-- Cuộc tiến-bộ cũng phải tin Thiên-chúa. Việc nghĩa thì không có thể dùng được những người vô-đạo. Kẻ không có trời thì làm chứng-nhân chi mục làm sao được.

Người thứ-dân đại-biểu cũng không đáp lại câu ấy. Chỉ run lên một cơn. Ngước mắt nhìn trời rồi dăn dẳn tuôn ra một hạt lụy. Khi hạt lụy đã tràn đầy trong mi mắt, thì nó ứa ra ngoài mà chảy xuống cái má đã xanh lợt. Rồi ông G. ngọng liu ma nói nhỏ, tự hỏ mình nói cho mình nghe, mất thì trọn lên nhìn xa thẳm trên trời :

-- Hỡi nay ! hỡi cái cực-điểm hi-vọng của ta ! Duy chỉ mày là có mà thôi.

Ông giám-mục khi ấy động tâm một cách không thể nào tả ra cho rõ được. Ông G. lặng yên một lát rồi trỏ một ngón tay lên trời mà rằng :

-- Cái Vô-hạn quả có. Nó ở trên kia. Vì nếu Vô-hạn mà không tự mình biết rằng có mình (hữu-ngã) thì chẳng hóa ra Vô-hạn đến chỗ nào thấy cái hữu-ngã, thì cái hữu-ngã ấy thành ra cái giới-hạn của Vô-hạn rư ! Vô-hạn mà đã có giới-hạn, thì không phải là Vô-hạn nữa. Cũng như là nói không có Vô-hạn. Nhưng mà Vô-hạn quả có thật. Vậy thì Vô-hạn tự mình biết rằng có mình (hữu-ngã). Cái hữu-ngã của Vô-hạn đó, tức là Thiên-chúa vậy.

● Người hấp-hối nói mấy câu sau đó thì giọng nói to-tát, mà hơi run như là tiếng người sắng, đương trong một cơn mê-lạc mà nhìn thấy ai vậy. Khi ông đã nói xong thì ông nhắm mắt lại. Thì ra ông cố gượng nói, cho nên đã hết hơi. Trong cái phút đồng-hồ vừa qua đó, ông đã thu cả mấy cái giờ còn lại, mà sống nốt cho xong. Những lời ông vừa nói đó, và lại khiến cho ông được gần đấng Đời-đời thường sống cả ở trong cái chết. Giờ cuối cùng của ông đã tới.

(*Còn nữa*)

1. Đức-cha *Bossuet* là một nhà tu-hành mà lại là một nhà đại-danh tư-tưởng, đại danh văn-chu[illegible] cho nên xưa nay ai nói đến cũng phải kính-trọng, dẫu người không theo Thiên-chúa giáo cũng không ai nỡ mắng-nhiếc.

Luyện tập quốc-văn

Thư gửi cho bạn du-học bên Pháp

Thưa Ngô-huynh.

Sau khi tiễn-đệ tiễn chân ngô-huynh xuống tàu để sang du-học bên Pháp-quốc, tiễn-đệ một mình t ui thất ra về, trong lòng buồn bực T ôi chốn thư phòng tẻ nhạt vắng vẻ, biết lấy ai trị kỷ giải chuyện đỡ g âm, nào nhớ khi anh em ta cầm thơ, câu phú, chén rượu cuộc cờ, khi xem hoa nở, khi chờ giăng lên. Kia b ết bao nhiêu là vật kỷ-niệm của ngô- uynh để lại, nào hình nào ảnh, nhắc nét về, nào câu thơ, chan chứa b ết bao là tình ý kim lan, lấy tấy cảnh vật của đó mà tri-âm vắng xa, mất mình thôi thì bên nước non người !

Nhớ ai góc bể bên giới.
Rằng ai ai có nhớ người nhớ ai !

Mấy ngày hôm 7ết, tiễn-đệ nhớ ngô-huynh quá, sau tiễn-đệ sực tỉnh ngờ ra rõ là tự khuyên mình rằng : « Nếu đêm ngày lúc nào cũng nhớ như ngô-huynh mãi như thế ấy à cả công việc của ta, ăn là ram nhai bỏ bễ là nhỉ, nếu một bước nước đi lại nhớ, hai bước bước đi mà thấy sa mấy hàng, thế không phải là tu-mi ! Để anh ra phận tu-mi đương ở trên đời, dẫu rằng chớ ai gai cũng không sợ, mà vượt bể ra khơi cũng không quản gì ! »

Nghĩ-thì-nghĩ, tiễn-đệ không phải là không nhớ ngô-huynh đâu, song le cái nỗi nhớ nhung ấy tiễn-đệ tem giấu bên lòng để có đạo luyện quốc văn, mong sau này có thể báo đáp một phần công-ơn cùng xã hội cho khỏi lời bỏn phận một người quốc-dân.

Thưa Ngô-huynh, từ xưa đến nay, ngô-huynh vẫn có lòng ưu-ái tiễn-đệ cho tiễn-đệ là bạn chí-thân, vậy tiễn-đệ xin cỏ lấm lời nghĩa-vụ của tiễn-đệ đối cùng ngô-huynh để anh phụ-tâm lòng tri cậy của nhau-nhau.

Nay ngô-huynh đã sang du-học bên Pháp, sớm hôm mong rằng mai sau giồi nợ sách đèn và giúp ỗ xã hội, như thế tiễn-đệ lấy làm mừng lắm và ngày đêm tiễn-đệ vẫn cầu giới, khẩn phật, mong sao ngô-huynh học chóng thành tài để trở về nước nhà, cho nước nhà được một người có ích. Cái sự mong giữa mùng thầm ấy, kể sao cho xiết. Nàng ôi ! mừng thì mừng thật ! mà cũng không khỏi có phần lo ! lo là lo gần mực thì đen, gần đèn thì rạng ». Tiễn-đệ sợ ngô-huynh sang bên ấy điều hay không học, lại học điều dở, không có nước nào được toàn tốt, điều hay cũng lắm, điều dở cũng nhiều. Ngô-huynh nên biết rõ ngô-huynh sang du-học bản nguyện không phải một mình tiễn-đệ mong đợi, tiếng không phải một mình quý-quyến mong đợi, lại cả hai mươi triệu con nhà Hồng-Lạc mong đợi ngô-huynh nữa ! Nay vậy cái thân của ngô-huynh riêng không phải của ngô-huynh, riêng không phải của quý-quyến, lại chung cả của dân-tộc Việt-nam ta nữa.

Tiễn-đệ sin khuyên ngô-huynh học cốt thu-thái lấy văn-minh Tây-phương để sau này trở về nước nhà còn có phần bổ ích cho xã hội !

Ngô-huynh đi học chớ có cam tự hạ cái mục-tiêu của mình về một đường « kiếm gạo » cốt thu thập lấy văn-minh Pháp-quốc, lấy học thuật tư tưởng mới, lấy phương-pháp hay để đem khi về nước mà truyền bá cho đàn em sau này. Như thế cái phần « chết đói » cũng chẳng sợ gì, mà cái phần lịch quốc lợi dân cũng không đến nỗi thiếu nghĩa-vụ đâu !

Nước ta ngày nay đang vào buổi bán khai, mọi cách đều kém người ta cả. Những người học để bắt-chước lấy cái văn-minh, lấy tinh thần, lấy học-thuật ở v thì thuộc về một số rất ! ! Còn những người học để lên lối chỗ này chỗ khác, để mưu đồ lợi lộc lại về một nỗ rất nhỉ ! ! Than ôi ! người mình có con đi học đều mơ tưởng cái t ăng ông Trông, ông Phán, chứ cái tiếng ông lại buồn, ông điền-hộ hình như vẫn có cái lòng khinh-bỉ ở trong vậy. Ấy đấy ! người mình hay chuộng cái hư-danh, cái bảo nhoáng bề ngoài, chỉ điều ích lợi cho cá-nhân, chứ không biết ích lợi cho đoàn-thể ! Ngán thay !

Đôi phen, tiễn-đệ nghĩ đến việc đời, lòng những ngao-ngán ! Kìa biết bao người đội lốt văn-minh mà khinh mất cả bổn mẹ anh em, họ hàng, làng xóm, làm những điều thương-luân bại-lý để đến nỗi : « con sâu làm dầu nồi canh ». Như vậy người mình chưa hiểu rõ hai chữ văn-minh là gì ?

Tiễn-đệ xin khuyên ngô-huynh ngoài lúc giờ học nộn bỏ chút t i giờ để tâm đến chữ quốc ngữ, là chữ « mẹ đẻ » của ta đó. Về cách này ngô-huynh không gì bằng xem báo quốc-ngữ ở nước nhà.

« Nước Nam ta mai sau này hay dở cũng ở như chữ quốc-ngữ », ngô-huynh nên tạc câu ấy vào lòng !

Kính thăm ngô-huynh vạn-an và học-bà h tấn-tới,

Vài lời t ỏ lộ chân thành,
Xa xôi ai có thấu tình chăng ai ?
Còn non còn nước còn dài,
Còn người tri-kỷ còn lời sắt son.

Tiễn-đệ kính thư
Nguyễn-văn-Hoan

VĂN UYÊN

Phá đắc :

Có chồng kẻ đón người đưa, Không chồng đi sớm về trưa [mặc lòng.

Cái học có ích đem cái muộn màng,
Buổa vì cái mối tối năm không,
Người đua kẻ đến xem hờ hững,
Đi sớm về trưa ngại ngàng.
Non nước buồn trông thêm thẹn mặt
Phấn son tô điểm luống đau lòng.
Ai ơi ! xin cho cười nhau vời,
Sớm muộn rồi ra cũng một chồng.

Phá đắc :

Cái khó bó cái khôn

Cảnh đời ngại lắm lại thêm buồn,
Cái khó sao mà bó cái khôn ?
Hễ được miệng tiền nhiều kẻ trọng,
Vì chưng ít của ít người tôn.
Anh-hùng vận lúng mang thân lụy,
Quân-tử nỗi đen cũng chịu buồn.
Danh-giá ấu như ai chẳ phá,
Có tiền tài cháu cũng nên ông !

Muốn đi tu

Trần-ai bể thảm rộng mênh mông,
Rắp muốn đem mình tựa cửa Không.
Sớm tối tiêu rau cùng quyẻn kệ,
Tháng ngày vui thú với non sông.
Kẻ ai bàm mỉa đường danh lợi,
Mặc kẻ đua nhau đám bụi hồng.
Ngẫ-giới tam qui mong đắc đạo.
Gắn chùa ngọn tháp chớn ung dong.

Hương-khói. Đỗ-văn-Mai.

Nhà Bản-đồ « TÂM TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bản tư tâm giờ sang.

HÀNG MỚI SANG BÁN CHIẾU KHAI !

Bản-hiệu bán cất bán lẻ các thứ hàng vóc nhiều lơ lụa, satin, sa tấu, cachemire jaille, khăn tơ, khăn tua len, các thứ len đ tissus Imperméable, mũ đẹ v. v ..

PHAN-QUẢNG-THÀNH
Số nhà 10, phố hàng Đa, Hà-nội

SỞ MUA VĂN-TỰ NỢ VÀ ĐÒI HỘ CÁC CÔNG NỢ

Nhà-giấy ở số 6, Phố Hàng-Trống — Hanoi

Sở này đã trình Tòa, đã mở bằng năm rang chuyên về việc mua bán tự nợ và đòi hỏ các công nợ ở các tỉnh. Cũng được phép dịch các đơn từ — *là giúp hộ các công việc* — mua bán hộ nhà cửa, đất cát, văn... v... — Ai ở các tỉnh đến Hanoi mà không biết Tòa-Án hay là các sở-giấy quan Trang-Sư thời cứ đến hỏi sở này, sẽ chỉ người đưa hộ đến tận nơi, không lấy tiền hộ-lại hay là mượn lo giùm hộ cũng được.

— Ai muốn cần hỏi điều gì thời cứ đến nhà-giấy hay là viết thư sẽ xin trả lời. — (Sở này không giao cho ai thay mặt ở các tỉnh cả *ủng không cho ai đi đòi nợ các tỉnh*).

— *Phàm Sở-giấy nào được phép mở đã lâu tại Hà-thành đi là có giao-tế — có thể giúp được nhiều việc hoan-toàn.*

Kính cáo
VŨ HUY-THÀNH

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Ba-chuông MONTIL
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xương da dầy, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không ỹ yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai là 1 $ 40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

女考義節孝忠

Trung Hiếu Tiết Nghĩa kỳ nữ

I. — Song-phượng kỳ-duyên (sự-tích Chiêu-Quân cống Hồ) in lần thứ ba, có đổi lại các bức vẽ mới. Giá 0 $ 90
II. — Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá . . . . . 0 , 90
III. — Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn : Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá . . . . . 0 , 90

Tiền cước gửi mỗi cuốn 0 $ 20

Thư và mandat xin gửi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

HỘI-CHỢ

Xưởng ô-tô AVIAT

Sẽ bày xe ô-tô làm hai lượt

LƯỢT THỨ NHẤT

Từ ngày 29 Novembre đến ngày 5 Décembre

VOISIN 10 cv conduite intérieure.
DELAUNAY-BELLEVILLE 12 cv torpédo 7 places.
BALLOT 2 litres carrosserie Weyman.
ROLLAND-PILAIN 2 litres
ROLLAND-PILAIN 10 cv.
BERLIET 12 cv, 4 vitesses, torpédo 5 places.
TALBOT 10 cv torpédo 5 places.
CORRE LA LICORNE 9-12 cv 5 places.
SALMSON 7 cv grand sport.
AMILCAR 6 cv 3 places.

Stand Camions :

CAMIONNETTE ROLLAND PILAIN		700 kg
—	*BERLIET*	700 —
—	*CORRE LA LICORNE*	1.000 —
—	*LATIL*	1.500 —

Tracteur Latil, type léger

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Un trait d'amour filial

C'était un gracieux Florentin de douze ans, aux cheveux noirs, au teint blanc, fils aîné d'un employé du chemin de fer, chargé d'une nombreuse famille. Le père était âgé; un travail excessif le faisait encore paraître plus vieux qu'il ne l'était en réalité. Néanmoins pour pourvoir aux besoins de sa famille, outre le labeur que lui imposait son emploi, il prenait çà et là des copies à faire et passait une bonne partie de la nuit à l'ouvrage.

En dernier lieu, il avait accepté d'un éditeur, qui publiait des journaux, la tâche d'écrire sur des bandes le nom et l'adresse des abonnés. Il gagnait trois francs pour cinq cents adresses. Mais ce travail le fatiguait, et il se plaignait souvent le soir à dîner. « Mes yeux s'en vont, disait-il, ce travail nocturne m'achève ».

L'enfant lui dit un jour: « Papa, laisse-moi te remplacer, tu sais que j'écris tout à fait comme toi.... »

— Non, mon enfant, tu dois étudier, lui répondit le père, je me reprocherais de te faire perdre une heure. Je te remercie, mais je ne veux point....»

L'enfant, sachant que son père serait inflexible n'insista pas. Mais voici, ce qu'il fit: il savait qu'à minuit son père finissait d'écrire et sortait de son cabinet pour aller dans sa chambre à coucher. Bien souvent il avait entendu, après les douze coups sonnés à la pendule, son père remettre sa chaise en place, et à pas lents se diriger vers la chambre.

Une nuit, il attendit qu'il fût couché, puis il se leva, s'habilla en silence, alla à tâtons dans le cabinet, ralluma la lampe s'assit devant le bureau où se trouvaient un monceau de bandes et la liste des adresses; et il se mit à écrire, imitant exactement l'écriture de son père. Il écrivait avec entrain, content, mais non sans une certaine inquiétude...

Et les bandes s'amoncelaient. De temps en temps il abandonnait la plume pour se frotter les mains, puis recommençait avec nouveau entrain, tendant l'oreille et souriant. Il écrivit cent soixante adresses

Un franc de gagné! alors il s'arrêta, remit la plume où il l'avait prise, éteignit la lampe et regagna son lit sur la pointe du pied.

Ce jour là, à midi, le père s'assit à table de meilleure humeur. Il ne s'était aperçu de rien Il faisait ce travail mécaniquement, en pensant à autre chose; et il ne comptait les bandes que le lendemain matin. Il s'assit donc gaiement, et, posant sa main sur l'épaule de son fils: « Eh! Jules, dit il, ton père travaille encore mieux que tu ne croyais! En deux heures j'ai fait hier un bon tiers d'ouvrage de plus que les autres soirs. »

Jules, tout content, se disait en lui-même:

« Pauvre papa, outre le gain, je lui procure encore la satisfaction de se croire rajeuni. Courage donc! »

L'enfant continua ainsi, et à la fin du mois, son père reçut trente-deux francs de plus, juste ce qu'il fallait pour les dépenses de la famille.

Le Amicis

Mảnh gương hiếu-tử

Cậu ấy là một cậu bé ngoan ngoãn mới 12 tuổi, người thành Florence (nước Italie) da trắng, tóc đen, con trai cả một người làm việc ở sở hỏa-xa, trong nhà nhiều miệng ăn lắm. Người cha đã có tuổi; công việc bề bộn quá, đến nỗi ông ta già thêm người đi. Thế mà muốn đủ tiền chi tiêu trong gia-đình, ngoài công việc ở sở, người cha lại còn phải tìm tòi khắp bốn các nơi để kiếm việc chép thuê viết mướn, đêm nào cũng hì hục chép khuya lắm.

Sau ông ta có nhận với một nhà báo việc viết bằng quốn bảo. Cứ năm trăm bằng thì được ba quan. Song, công việc ấy mệt nhọc lắm, thường thường chiều đến, khi ăn cơm tối, ông ta vẫn phàn nàn luôn rằng: « Mệt tôi nhừ mất, cái việc làm đêm này hại lắm. »

Một hôm cậu bé bảo cha rằng: « Thưa thầy, thầy để con làm thay cho, thầy cũng biết rằng con cũng viết được hai hay ba trăm chữ một đêm. — Không, con ơi, con phải học hành, cha không nỡ làm phí mất một giờ nào của con. Cha cám ơn con, nhưng con không nên nói. »

Cậu bé biết rằng cha nhất quyết không nghe, thôi không dám nói năng nữa. Cậu ấy mới làm các thứ như sau: cậu biết cứ nửa đêm thì cha nghỉ việc và ra khỏi buồng giấy để lên buồng ngủ.

Đến nửa đêm cậu thấy cụ đồng-hồ đánh mười mươi một tiếng thì cha xếp ghế lại mà lên phòng ngủ.

Một hôm cậu đợi cho cha yên giấc rồi cậu ta trở dậy, đóng đèn mặc áo, đi vào đến buồng giấy, thắp đèn lên, rồi ngồi vào bàn giấy, trên bàn thì giấy quốn bao chất liền thành đống và có tờ liệt kê danh sách những quán sở các nhà mua báo ngoại ô; cậu viết, cố tắt chước lối chữ cha cho thật hệt. Cậu viết hoạt-bát, dễ-dàng, song bụng vẫn thấp thỏm.... Bằng cậu viết dần dần thành được một đống. Thình thoảng cậu đặt bút xuống xoa tay, rồi lại cầm bút viết nhoạt hai hàng trước, tai vẫn nghe ngóng, miệng thì cười mỉm. Cậu viết được một trăm năm mươi tờ giấy quốn. Ấy đến được một quan rồi! rồi cậu cất bút vào nơi cũ, lật đèn và rón rén đi về buồng ngủ.

Hôm ấy, buổi trưa người cha ngồi vào bàn có vẻ hoan hỉ lắm. Ông lão không biết gì cả. Ông chỉ viết trăm đi mà thôi, bụng còn phải nghĩ việc khác, đến sáng hôm sau, ông mới đếm bằng. Nên chỉ ông ta ngồi vào về lắm và vỗ vào vai cậu con mà rằng: « Này! Jules, thầy con làm việc còn được mạnh hơn bụng con nghĩ nhiều! Hôm qua trong hai giờ đồng hồ thầy đã viết được hơn mọi hôm một phần chia ba công việc lắm. »

Cậu Jules vui bụng lắm mà tự nghĩ rằng: « Khốn nạn cha ta, không những ta đã làm cho người được lợi thêm, mà ta lại làm cho người tưởng là người trẻ lại mà lấy làm thích chí. Vậy thì ta phải cố lên! » Cậu bé cứ làm mãi như vậy, và đến cuối tháng ông bố lĩnh thêm lên được 32 quan vừa đủ vào việc chi dụng trong nhà.

Song nam, Ng-v Thuộc (Huế)

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Ôi! chữ tình!

Bà Mai-tê-Danh đương hấp hối sắp sửa chết. Tuy bà tuổi mới năm mươi sáu, nhưng trông người đến bảy mươi nhăm. Bà nằm trên giường, thở hổng hộc, mặt mũi tái xanh, hai má hóp lại, con mắt lờ đờ, hình như có sự gì ghê gớm nó vừa hiện ở trước mặt bà.

Bà chị bà là Suy Giai, hơn bà sáu tuổi, đương qui gối gần giường mà nức nở khóc lóc. Ở cạnh đấy, lại có một cái bàn con giải thêm, trên để hai ngọn nến đương cháy, vì người ta còn đợi ông cố đến làm phép. Coi cái buồng bấy giờ có vẻ não-nùng chẳng khác gì những phòng có người chết vậy: nào những lọ thuốc thì ngổn-ngang ở bàn, ghế, giường, nào những quần áo khăn khố thì dóng khắp ở trên mặt đất, các đồ bài trí sộc lệch, lếch-thếch trông mà sốn người lên, có lẽ thần chết đáng kinh đáng hãi kia, ẩn khuất đâu đây để đợi chờ...

Cái lịch-sử của hai chị em bà thật là một khúc đoạn-trường ai oán! người nói thì này, kể thuật thế khác, nhưng đủ ai mới được nghe thoảng câu chuyện cũng phải xót thương rơi lụy. Số là ngày trước bà Suy-Giai có thương yêu một chàng trẻ tuổi, chàng này cũng ấu yếm bà lắm nên chỉ hai bên thành ra tư-tình một rắp bụng chắp mối tơ duyên, những mong sao chóng tới ngày thành hôn; nhưng thâm thay! trong khi cặp giai tài gái sắc lấy được đợi chờ cái ngày vui vẻ thì bỗng đâu người tình-nhân của bà là chàng Hin-sâm Ai xảy khuất rồi trên! làm cho bà tuyệt vọng đến nỗi bà phải thề nhất định suốt đời không đem khối tình ra san sẻ cho ai nữa. Quả thế, bà giữ lời thật, từ bấy giờ bà cứ ăn mặc lối quê-mùa, không hề đổi bỏ lúc nào.

Khi ấy, có một buổi sáng, em bà là Mai-tê Danh mới mười hai tuổi, liền đến quỳ trước mặt mà thưa với bà rằng:

— Chị ơi! em không muốn để cho chị phải khổ sở đâu; em không muốn để cho chị phải sầu não suốt đời đâu, em xin ở đây mãi với chị, không đem đời chị ra lác nào; em đây, em cũng chẳng lấy chồng nữa để được ở với chị luôn luôn mãi đến lúc chết. »

Bà Suy-Giai thấy em có lòng thế, lấy làm cảm kích lắm, cứ hôn bít em mãi, nhưng cũng chưa có lấn bụng tin em điều ấy.

Không ngờ bà em cũng giữ lời thực, đã thưa mẹ khuyên bảo đến điều, bà chị vạn lơn bất lời, bà cũng không chịu nghe mà đi lấy chồng. Lúc đó, trông người bà yếu điệu, nết hoa dáng phấn, tuy chưa vỡ bộc tuyệt sắc giai nhân, song cũng sánh trong khuê các. nên chỉ xôn xao ngoài cửa thiếu gì yến anh, nhưng bà vẫn thường đóng ong bướm đi về mặc ai cứ mặt niềm ở lại với chị.

Thành ra từ đấy hai bà lúc nào cũng cứ ở với nhau, không hề đời ra lúc nào, ngồi đâu cùng ngồi đi đâu cùng đi. Thy vậy bà Mai-tê Danh bao giờ trông cũng có vẻ buồn rầu ảo não non nỉ tình như có sự gì nó giày vò bà; chẳng bao lâu mà má hồng phai nhạt, vẻ xuân tiêu điều. năm bà mới ba mươi tuổi mà đầu tóc đã bạc phơ!

Đến nay bà sắp phải chết trước chị đây. Bà mải mười bốn giờ bà cầm khẩu không nói được nữa rồi, mãi đến tang-tảng sáng bà mới lấp bắp được mấy tiếng rằng:

— Đã đến giờ rồi đây, chị đi tìm ông cố đến cho em, rồi bà cứ nằm đó ra, con mắt trợn lên, hai mồi cứ máy lên máy xuống hình như bà có những câu tâm-sự ghê gớm muốn nói ra mà không sao nói được

Bà chị trông thấy thế, rụt đau như xé, gục đầu xuống cạnh giường, cứ nức nở khóc hoài, tỉnh thoảng lại gọi:

— Em Mai ơi! em Mai khốn nạn của chị ơi!

Ấy bà ta cứ hay gọi thế cũng như bà em gọi bà bằng « chị ». Một lúc, nghe có tiếng người đi ở thang gác; Cái cửa buồng mở ra, một cậu bé nhà đạo bước vào; cả hai ông cố mặc đồ trắng theo sau. Bà Mai trông thấy, liền ngồi dậy, há miệng ra mà bập-bẹ hai ba câu, rồi gã mải mỏng tay coi họ muốn chọc thủng mỏng tay ra.

Ông cố bèn lại gần cầm lấy tay bà, mà se-sẽ bảo rằng:

— Con ơi! con nên mạnh bạo mà nói đi, đã đến lúc rồi đây, con cứ nói đi, rồi Đức chúa thu tội cho con.

Bà Mai bèn lấy chân rũ hết chân đệm ra mà lắm-bắm bảo bà chị rằng:

— Chị ơi! chị ngồi lên đây mà nghe.

Ông cố liền cái xuống trông thấy bà Suy Giai vẫn nức-nở ở chân giường, bèn nhắc bà lên, để bà ngồi trong một cái ghế, cầm lấy tay bà mà đề vào tay bà kia mà nói rằng:

— Tôi xin cầu đức Chúa rủ lòng thương xót đến hai người này:

Bấy giờ bà Mai mới bắt đầu nói: những tiếng nói cứ mắc-mứt ở trong họng ra, cái giọng mới khê-khét sao! mới ảo não sao!

Chị ơi! xin chị tha thứ cho em! xin thế nào chị cũng tha thứ cho em nhé! chao ôi! giá chị biết bấy giờ em sợ hãi là nhường nào! thật là suốt đời em, em không hề phải sợ đến thế bao giờ!...

Bà Suy-Giai vừa khóc, vừa lắm bắm bảo rằng:

— Nào em có tội lỗi gì mà em bảo chị tha thứ cho em? em thật là người hiền có, vì em đã chịu cùng với chị nặm đắng nuốt cay suốt đời, còn có gì. Bà Mai không để chị nói nốt mà rằng

— Thôi chị đừng nói nữa, để em nói cho chị nghe... chị đừng bắt em phải ngồng lại... câu chuyện này thiệt là ghê gớm... chị cứ để em nói hết cho chị nghe... này chị... chị... chị cứ cho nhỏ... chị còn nhớ đấy.. đến cuộng Hàn không?...

Bà Suy-Giai giật nẩy mình lên nhìn chòng chọc vào em Bà kia lại nói:

— Chị tất phải nghe hết câu chuyện thì mới có thể hiểu được. Khi ấy em mới mười hai tuổi, chắc chị cũng còn nhớ đấy chứ? em mới mười hai tuổi đầu mà đã hư lắm rồi, em muốn làm thế nào cũng được, chẳng có ai cấm em cả..... chị còn nhớ em hư thế nào đấy nhỉ?... Này chị..... cái lần đầu chàng ta đến, chàng ta ăn mặc bánh lắm, nào mũ đi-rô rào, nào giầy vét-nì, cười con ngươi béo tốt đẹp để lắm đi mãi đến thêm nhà mới xuống rồi vào ngay trong nhà đưa tin gì cho phụ thân ta.... chị cũng còn nhớ điều ấy chứ?.... này chị!... em trông thấy chàng liền mê tít đi, cứ đứng ở góc phòng mà nhìn chàng mãi đến khi chàng đi rồi mới thôi. Bây giờ em hồi tưởng lại lắc lắc em thật là ngộ nghĩnh đáng ghê sợ thay!

« Sau chàng ta lại đến..... đến nhà ba lần nữa..... mà lần nào em cũng cố hết sức nhìn chàng, cố hết tầm lòng nhìn chàng..... Bấy giờ em tuy mới từng ấy tuổi, nhưng kẻ với người ta cũng cao lớn rồi..... mà có lẽ lại xinh lắm đến nỗi không ai ngờ vậy... Rồi chàng đến luôn luôn..... làm cho em tức nào cũng phải nghĩ đến chàng và cứ lắm-bẩm trong mồng rằng:

— Chàng Hân ..... chàng Hân sâm-ai ơi!....

Cách ít lâu thì em được tin rằng chàng sắp sửa đẹp duyên cùng chị. Chao ôi! Khi ấy..... em sầu não..... sầu não quá! chị ạ! suốt ba đêm em không hề chợp mắt đi được, cứ nằm nhỏ khóc hoài..... Bấy giờ ngày nào chàng ta cũng đến..... có một buổi trưa, khi chàng đã ăn cơm sáng xong rồi..... chắc chị còn nhớ đấy nhỉ? nhưng xin chị đừng nói gì..... để em nói cho chị nghe. Chị biết chàng thích bánh ngọt, thường hay làm những chiếc bánh bằng bột, vắng sữa và sữa bò, mỗi cái chàng ta chỉ nuốt một miếng là hết, nuốt xong, liền uống một hớp rượu vang mà khen rằng: « ngon quá!... » chị còn nhớ đấy chứ?...

Khi ấy, em thấy thế, trong lòng lấy làm ghen tức lắm!..... Ngày lễ thành hôn đã gần tới nơi rồi; chỉ còn có mười-lăm hôm nữa mà thôi. Em tức quá, phát điên lên, tự bảo rằng: chẳng là chàng không có thể nào kết hôn với chị ta được vì ta không muốn thế..... ta muốn để khi nào ta lớn thì chàng kết hôn với ta, vì có lẽ sau này, không bao giờ em lại tìm được một người đáng yêu đáng quí như thế được. Còn mười hôm nữa thì đến ngày chẳng ta với chị ra tòa xã-trưởng ký giấy hợp-đồng đây..... Một buổi chiều, chị đi dạo với chàng ta ở trước lâu, dưới bóng giăng tròn..... đến đăng kia..... đăng kia..... ở dưới cây thông..... dưới cây thông to..... chàng ta ấu yếm chị, ấu yếm chị mãi..... rồi ôm lấy chị..... ôm lấy chị lâu lắm.. chắc chị còn nhớ đấy chứ? bấy lâu lấy là lâu đâu, mà ở phải..... vì khi chị về đến nhà thì trông về mặt chị còn hoảng hốt quá!..... Lúc ấy em cũng nấp ở sau cái bụi cây gần đấy, em thoáng thấy chị em liền nổi tam-bành em lên! giá bấy giờ mà em có thể giết cả được chàng và chị thì em cũng giết chứ không tha!

Tự nghĩ: đã thế nào chàng ta cũng không có thể kết hôn với chị Suy-Giai được! mà chàng cũng chẳng kết hôn với ai được nữa... nên không thì sau này lòng ta chưa xét chừng nào... Ấy bụng bảo dạ thế là mà nói rằng:

« Em ơi!... chị có biết em làm ra sao không?... xin chị cứ lắng tai mà nghe em. Khi ấy em trông thấy bác làm vườn làm những viên tròn để giết những con chó lạc, bác lấy hòn đá ghè cái chai to, rồi lấy những mảnh vỡ nhét vào trong mồng thịt cho chó ăn.

Em liền bắt chước, đi tìm một cái chai con, lấy cái bánh gì ở nhỏ ra rồi đều vào trong túi áo, đợi đến hôm sau, khi chị vừa làm những chiếc bánh ngọt xong, em bèn lấy con dao rạch ở giữa mà nhét những mảnh cha nhỏ vào trong, chàng ta ăn phải là chiếc... em cũng ăn một chiếc còn sản cái nữa em vứt vào ao, hai con vịt ăn phải được ba hôm thì chết, chị còn nhớ đấy chứ?... Ôi xin chị chớ nói gì, chị cứ ngồi im nghe em nói, chỉ có một mình em không chết mà thôi, nhưng lúc nào em cũng ốm đau, còn chàng ta cũng phải có phải không chị? Xong không những thế đâu, về sau này còn ghê gớm hơn nữa chị ạ! Chị cứ chịu khó ở lại nghe em nhé!

« Cả đời em, suốt đời em, thật là rầu rĩ khổ sở quá! Em bụng bảo dạ rằng: đã thế ta không nói cho chị ta ra sao nào, bao giờ ta sắp chết thì ta sẽ thú thật hết chuyện cho chị ta biết. Tuy vậy rồi từ bấy giờ trong óc em nghĩ luôn luôn tới chị lắc.. cái lúc mà em được thú hết đầu đuôi câu chuyện cho chị nghe đấy, nay cái lúc ấy đã tới đây, thật là ghê gớm em chị ạ!

« Buổi sáng, buổi chiều, ban ngày, ban đêm, có lúc nào là em không nghĩ tới điều này: là thế nào em cũng phải nói mọi tiền cho chàng ta biết mới được, nhưng em còn đợi. Ôi chao! trong khi em đợi thì em đau đớn biết bao, đến nay thời thế là xong, nhưng hiện em sợ, em sợ lắm. Giá tự nẻo đấy em trông thấy chàng ở suối vàng thì em sợ đến đâu. Lại trông thấy chàng, chị có nghĩ tới điều đó không? Em có đem đâu trông thấy chàng trước chị, nhưng cái nhẽ tất nhiên phải thế vì em sắp nửa đến ngày tận số rồi đây. Bởi vậy em muốn rằng chị tha lỗi cho em, em muốn thế vì nếu chị không tha lỗi cho em thì em không có một mối nào lại trông thấy chàng ta nữa. Ôi, ông cố ơi! ông bảo chị tôi tha tội cho tôi đi, tôi van ông đấy, vì nếu chị tôi không tha tôi cho tôi, thì tôi chết không nhắm mắt được đâu.

∴

Bà Mai đau lòng quá, mồm thì thở hổng hộc, mà tay tuì cứ cạo cái đệm sồn sột.

Còn bà Suy-Giai thì cứ để hai tay áp vào một không cựa cây gì, bà cứ ngồi mà nghĩ tới chàng Hi-sâm-ai. Ô! tại người đã tưởng được cùng nhau bách niên giai lão đề hưởng cuộc vui cầm-sắt hòa hài, ai ngờ lại thế, bà bấy giờ ngồi nghĩ vơ nghĩ vẩn những nông nỗi, thảm thương ấy, càng nghĩ tới càng chán, càng ghê!

Ông Cố thấy vậy bèn gọi to mà bảo bà rằng:

— Kìa, em bà sắp chết rồi, mà bà cứ ngồi nghĩ gì mãi thế?

Bà Suy-Giai bèo bỏ tay xuống, gục cái mặt rầu-rĩ và đến bên giọt lệ ra, vội vàng đến ân-yếm em hồi nữa mà bảo rằng:

— Em ơi! chị tha cho em, chị tha tội cho em.

Nam-Bình dịch
chuyện La confession
của de Manpassant tiên-sinh

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan rồi thì đóng làm 25 tháng mỗi tháng là 1 quan. Nếp tiền lần đầu, liền được ngay cái vé, rồi ngày sau có quyền rút số. Nếu không có tiền đóng cái vé thì đành dứt một kỳ, thật hẳn như không ngại đâu, mà đã được các cuộc rút số, lại được có quyền rút một cái vé rồi quy có sinh lợi-tức.

Về Crédit National, mỗi năm làm kỳ rút vào rút số: 15 tháng Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô	MỘT TRIỆU
1 lô	500.000 quan
2 lô	200.000 quan
3 lô	100.000 quan
5 lô	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gửi 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như bản luật ngày 13 Mars 1908, nên khỏi mua vì được để điều chắc chắn.

Hiệu kim-hoàn

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoï. Kén-loãn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đáng tuổi. Các ngài chiếu-cố lại sẽ sẵn sóc, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

CÓ BÁN:

Xe đạp và xe máy « Môtô » hiệu « TERROT » và « ALCYON »

Đồ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô, xe ô-tô

Súng đi săn

hiệu VERNEY CARRON

Xưởng chữa xe ô-tô

Xin đến hỏi giá

Nếu ai mắc phải bệnh thủ « Lậu và giang-mai » đã lâu hay mới, uống nhằng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không bại về đường sinh dục nên lập tức dùng thuốc của hiệu « Ư NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Bep-cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bản thuốc bệnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy người khen vì mình tự ở nhà mới gửi lại. »

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 52, phố hàng Bồ và ở Bac hiệu Phương-nguyên chú Paul-Bert làm đại lý bán bộ.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

☎ MÁY NÓI SỐ 245

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân, song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiện tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có đủng, xin mới chiếu cố.

MAO-SENG kính cáo.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thap huyết sâu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay ưa kèm huyết sinh ra rão phải làm cho hay ho vật uống thuốc này rất để, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng của quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MẪU BỔ 1$40

Mũ liège một đồng một cái

Hiệu chúng tôi chế tạo các thứ mũ và khăn đã lâu năm.

Nhân Hội-chợ năm nay chúng tôi mới có một thứ mũ bằng liège bán giá mỗi cái một đồng, mà chỉ bán trong những ngày Hội-chợ mà thôi.

Xin mời các quý-khách chiếu-cố đến xem, bản-hiệu mới chế thêm ra nhiều kiểu mũ mới và đẹp hơn mấy năm trước.

1$00

Casques en Liège

AU BONHEUR DES TONKINOIS

HAI-CHINH

TRONG TRƯỜNG HỘI-CHỢ

Série I N° 18

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được.

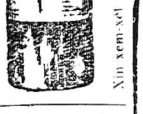


Xin xem-xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, lúa Nói-các phong lời oán phê rằng:

Chiếu nay đại được phòng cầu MONTES qui ông, có chế nên mấy thứ rượu bổ để tặng ngự dang qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để lễ thanh-giả.

Khâm thử.



Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giữ bản lại đắt quá, mà vi-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Rue Paul-Bert, Hanoi



Trong các thứ rượu QUINQUINA thì thứ này vừa bổ và tốt hơn cả.

Bán tại G. M. R. mỗi chai

13 fr.



Đứng có quào gãy như vậy có ngứa thì lấy Pommade Cadum thoa, êm ái hết liền

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 27 Novembre 1925

GƯƠNG TÂY LIẾP

(Hồi thứ 4)

Vì cheo cải lương soạn thành được ngót 30 điệu hát. Lần này diễn lại có làm thêm nhiều bài hát mới, và soạn giả có thêm ra một hồi thứ năm nữa để tỏ ra rằng người vợ cả có âm đức cầm thiếu. Xin các quý khách lui sớm cho và xin giữ chỗ ngồi trước. Có bán vé trước.

Tối thứ bảy 28 Novembre 1925

ĐỨC MẪU THOẠI

Tích hát này thâm nhất là chỗ rõng chùa bị đầy vào rừng, than vãn rất là não nùng ai oán. Tuồng nhất là chỗ các loài thảo mộc rước đức Mẫu về đồng đình.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu CENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi nghiệp J. BLANC, quan bảo chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng hạ xuống, chỉ có 2$10 một chai lớn.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2699

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần-thận nó ngay tiệt nọc. THUỐC LUGAR đáng nhận làm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả, giá dự ống tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó, thì lậu có gì ra phát ra cũng tịt luôn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì gạo hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nằn nặn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dầu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75

Thuốc Santal Mary. . 1$00

Bán tại nhà báo chế CHASSA-... số 39 phố Paul Bert Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đồi chẻ ở, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

40, và 10 cái thùng giá 1 p. 20 và làm ngăn trở công việc của người ta thì sở Mật-thám đã hỏi để làm biên bản đệ vào tòa án xét.

Hội-đồng thành-phố *(Tiếp theo)*

7.— *Thu thuế đạc-điền thổ*

Nghị-định ngày 12 octobre vừa rồi quan Thống-sứ đặt ra một thứ thuế đạc-điền thổ, xin những bản sao đồ bản giấy má để nhà cửa đất cát những bản sao sổ địa chính hay đạc lượng. Đạc-điền thổ và những bản sao đồ-bản riêng hẳn ra làm một thứ thuế, còn những bản sao ở sổ địa chính, hay đạc lượng thì thuế lại tính theo hai địa phận lựa chọn sau.

8.— *Sổ dự-toán thành phố năm 1926*

Sổ dự toán thành-phố về năm 1926 đã nhất định cả bên chi là 785000 p, so với năm vừa rồi tăng lên những 25000 p; nhưng ta lại phải biết rằng vì nhà cầm-đồ vay vốn chưa trả được đồng nào, cái số tiền của thành-phố sẽ thu được còn phải để trả vào số nợ ở sổ dự toán chung là 6000 p; lại khoản thuế môn bài của phòng Thương-mại phải giảm đi 4000 p; thuế nước giảm đi một phần trăm vào thứ thuế thân người Á-châu ngoại quốc, cộng tới 6000 p; v. v. Các khoản phải giảm đi đồ đồng tới 21.000 p; thì cái số 10000 p; đã hiển nhiên phải hụt đi. Vậy sổ dự toán năm 1926 sẽ phải tăng lên 25000 trên kia cộng với số tiền thu hụt đi 10000 p; thành ra còn thiếu hẳn là 35000 p.

Hội-đồng giao việc này cho ban tài-chính xét lại cho cẩn thận.

8 bis— Sổ dự toán nhà Cầm-đồ về năm 1926

Sổ dự-toán nhà cầm-đồ về năm 1926 đã dự định cả hai bên chi thu là 37.000 p; so với năm 1925 thì tăng hơn lên là 11.500 p. Hội-đồng cũng giao cho ban tài-chính xét lại các khoản rồi sẽ đệ lên quan Thống-sứ duyệt-y.

9.—*Việc mua đất của M. Lê-v-Nguyên*

Quan Đốc-lý hỏi hội đồng bán lại thửa đất công 19 m2 giá 38 p; cho M. Lê-v-Nguyên, vì M. Nguyên cũng có một thửa đất G 3 1033 ở phố Belgique gần đấy. Hội-đồng bằng lòng.

10- Việc nối phố L'Agent Gainet

Việc nối phố L'Agent Gainet giao cho ban Công-tác xét rồi làm tờ trình hội-đồng biết ý-kiến.

11-Việc cho thuê những thửa đất cho các tư chủ

Quan Đốc-lý nói rằng ở gần địa-giới thành-phố còn 22 thửa đất rộng tới 90 hectares, thế mà từ xưa đến giờ vẫn để cho các tư-chủ cày cấy chưa tính thuế. Ngài xin hội-đồng đánh thuế những thửa đất ấy là 30 đồng một hectares về bên hữu ngạn và 10 đồng một hectare về bên tả ngạn sông Cửa-cấm. Hội-đồng trả lời nên giao cho ban Công-tác xét lại.

12 Việc kiện mua đất lậu

Tháng juillet trước, một người tên là Vũ-quang-Chính quán làng An-tiêm, tổng Từ-thụy, tỉnh Kiến-an, đem trước bạ một bức văn-tự mua thửa đất F. 14 của kẻ bảo làng Hữu quan từ ngày 13 juin 1904. Thửa đất ấy rộng tới 8.000 thước, xét ra là của tư thành-phố, ở bên cạnh bến đò Nói-đeo, chiếu theo nghị-định ngày 28 mai 1905 thì thành-phố đã cho đạc nhận hẳn hoi và gần đây có nhiều tư gia xin khẩn đất ấy, nhưng chưa kịp xét, nên việc còn bỏ đình-trệ. Vậy hội-đồng để tôi thưa Vũ quang-Chính phải trả lại thành-phố thửa đất ấy. Hội đồng bằng lòng.

13- Việc mua đất cắt M. Thomas

Vì việc mở rộng phố Belgique nên phải sâm lấn vào thửa đất G — 3 — 49 bis, ở Lạc-viên của M. Thomas. Ngày 1er septembre M. Thomas đã viết thư cho quan Đốc-lý thuận bán lại cho thành-phố giá 3 đồng một thước, nhưng thành-phố phải chịu cả tiền phí tổn mang cái máy nước riêng của ông đi nơi khác. Miếng đất mua lại của M. Thomas rộng là 203 thước, tính ra số bạc là 609 đồng; việc mang cái máy nước sẽ giao cho sở Công-tác làm, thì hội-đồng cũng ưng-thuận.

14- Việc mua chân giả cho M. Gottry

M. Gottry là đội-xếp ngạch cảnh-sát thành-phố, vì chức vụ nên năm ngoái bị thương ở chân, thì hồi tháng avril ông về nghỉ tại bên Pháp đã có giấy điều-đình của thành-phố hứa chịu tiền phí tổn sắm chân giả cho ông dùng. Vừa rồi M. Gottry gửi giấy về hiệu Georges Alilin mua một cái chân giả và các đồ phụ tùng giá là 2100 quan thì nay đã sang, quan Đốc-lý hỏi hội-đồng trích vào số chi-thu năm nay lấy số tiền ấy cho M. Gottry. Hội-đồng bằng lòng.

14a Việc bằng sắc cấp cho các bách linh

Quan Đốc-lý nói rằng: Quan Khâm sứ Trung-kỳ đã ở bỏ đình với quan Thống-sứ về việc cấp bằng sắc cho các bách-linh phải trả tiền để thêm vào sổ chi-thu của xứ ấy cần dùng. Vậy thì những làng ngày trước chưa nhập vào thành phố cộng là 50 đạo bằng sắc tất cả, giá mỗi đạo bằng sắc là 1$80, cộng là 90 đồng. Nay vì sự sát nhập nội-thành các làng lí lên không còn gì thì xin hội-đồng trích số tiền ấy mà trả cho họ. Hội-đồng ưng thuận.

14c cử một hội viên vào hội-đồng bồi thường những gia chủ có đất sung vào việc công

Theo khoản 26 chỉ-dụ ngày 18 avril 1918, hội-đồng cử cho một hội-viên để sung vào hội-đồng bồi thường những gia chủ có nhà cửa đất cát cần làm của công sẽ họp vào tháng décembre sau. Hội-đồng đồng thanh cử M. Girodolle.

14d Đặc biệt trợ cấp 500 quan

Chỉ-dụ ngày 16 Janvier 19[illegible] có khoản nói về việc đặc biệt trợ cấp cho những viên chức tòng sự tại các ngạch được hưởng 500 quan trích vào ngân khố Đông-pháp trong khi về nghỉ tại Pháp về năm 1924, thì quan Đốc-lý thiết cần ca cho các viên chức tòng sự ngạch thành-phố. Hội-đồng ai nấy-y.

14e Việc làm những bảng dán chương trình của phường hát Breton Caubet

M. Breton Caubet là chủ phường hát Tây có xin phép làm những bảng để dán chương-trình, phí tổn về phường hát ấy chịu, thì quan Đốc-lý nói đáng lẽ là thành-phố phải chịu lấy, vì cũng có lợi ích cho tất cả các nhà buôn khác nữa. Hội-đồng bác không làm.

Vì sau có mấy ông hội-viên thành cần vài việc vặt, như việc xin tiền trợ cấp về năm 1926 của hội Trí tri việc xin mở rộng phòng giấy giá-thú cho người Nam và xin phẩm hàm cho ngạch cảnh-sát của M. Sỹ-kỳ; việc đó nay ông ở sông Cửa-cấm (lối sang Nhà đèo) thuế ông để hành khách phải đứng đợi lâu của M. Caron v. v. hội-đồng chịu xét sau. Đúng 10 giờ rưỡi đêm các hội-viên giải tan.

Bầu kỳ tư-vấn nghị-viên. — Đến thứ hai 30 novembre đúng 10 giờ sáng hội-đồng thành-phố sẽ họp tại tòa Đốc-lý để làm sổ bầu cử Bầu kỳ tư vấn nghị viên về năm 1926.

VIỆT-TRÌ

Trốn dêm cho thoát. — Ng-văn-Thìn, 17 tuổi bị bắt về tội du đãng. Tưa hôm 23 tây, sở sen-đầm giải lên Tòa-án Pú-thọ. Khi xe lửa đi khỏi ga Tiên-kiên thì nó nhảy xuống đất trốn. Hai tay đã bị xích mà còn nhảy được thì nó không phải là một đứa vừa đâu.

Sở cẩm Phú thọ được lệnh quan Chánh-sứ mới cho đi tìm, thì nửa đêm 24 rạng 25 tây đã bắt được tên Thìn nằm ở trong rừng bên làng Vân-khiêng, phủ Lâm-thao (Phú-thọ) Xích ở tay, nó đã tháo ra vứt mọt cỏ, nó bị thương ở chân và ở mặt vì nhảy tàu.

HƯNG-YÊN

Ai bắt mất trâu.? — Ngày 22 Novembre 1025. Bài-xuân-Giáo ở làng Đoàn-đào nuyện Phù-cừ có mất một con trâu cái thả ra đồng khô ăn cỏ. Không ngờ quên đi mất: Sau nhớ đến đồ đi tìm khắp chẳng thấy đâu cả. Sự chỉ đã làm giấy trình và xin phép để đi tìm.

P. Q. lại cáo.

PHỐ-LANG-THƯƠNG

Bắt được khai-giới. — Nhân đêm hôm 23 juillet trước, nhà M. Délégaze tại sở địa-chính mất cướp, có mất cả một khẩu súng lục, nên sở sen-đầm vẫn cố sức truy nã cho ra.

Vừa rồi được tin báo có một bọn hung đồ ẩn nấp tại Kép, viên sen-đầm liền đem tinh xuống tận nơi bảo vây bắt đêm 17 rạng 18 vừa rồi. Khi tới nơi, linh bỏ vây rồi vào khám, quả nhiên thấy vài ổ đuổi đồng rơm một khẩu súng, một quả đầm với một con dao mác. Lập tức bắt ngay được tên Ng-v-Hà 34 tuổi, quán làng Bố-hạ và tên Dương-v-Cốc 30 tuổi, làm phu trạm ở Kép. Các khí-giới bắt được và mấy tên sòn-đồ đó đã giải về tỉnh giam xét.

Bắt được thuốc phiện lậu. — Vừa rồi sở sen-đầm đã bắt được tên Ng-v-Ba, 26 tuổi có mang 300 gr thuốc phiện lậu tại nơi cửa đường xe hỏa, vậy đã giải về giam xét.

Bột ăn PHOSPHATINE FALIÈRES đánh tiếng lâu nay, bán gợi đựng trong hộp thiết hàng chì khít kinh lắm.

Có mua nhiều cho được bột PHOSPHATINE FALIÈRES đóng hộ tinh thau, ích cho sen nát mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà gù tiếp nhuyễn, cũng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Đã trữ bán ông hết — Tại chỗ thì ở Paris, 85 6, đường La Tasherie, R. C. Paris, 12.325.

CÁO-BẠCH

Ông Caps chủ hiệu Vân-tải ở phố hàng Trống số nhà 102 có lời bá-cáo cho các quý-khách Annam biết rằng, đến ngày 25 Novembre ông sẽ có ô-tô cho hành-khách đi từ Nam-định đến Ninh-bình. Ô-tô chạy xuất ngày từ 6 giờ sáng đến 6 giờ tối đi từ gare và chợ Nam-định và từ gare và chợ Ninh-bình có đỗ ở các gare ở Nam-định và ở Ninh-bình, tại có giấy chiếu hạng. Việc vận-tải này sẽ do một người Tây ở Nam định thay một tòi trông nom. Xin mời quý-khách chiếu cố.

Nay bá-cáo

CAPS

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol

chất: Saloi

và chất: Uroformine

Giá 1$ 80 một hộp

OCCASION EXCEPTIONNELLE

A vendre :

2 Camionnettes BERLIET 700 k°

1 Camionnette BERLIET 500 k° Normande, avec nombreux accessoires — très peu roulé — parfait état de marche.

Prix très avantageux.

S'adresser: 16, Bd. Dong-Khanh, Hanoi et à M. ĐỖ-ĐĂNG-TÔNG, à DAP-CAU.

Làm trai biết uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói.		0$02
— ô-long,	—	0,20
Thanh thái liên tâm,	—	0,20
Công phát	—	0,20
Hồng thái	—	0,15
Vạn-xuân	—	0,16
Bao thiếc chiếu giá thêm.		0,10
Chè gói lẻ mỗi trăm.		0,50

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.

SÂM-MẬU TRÀ HIỆU

50 phố hàng Ngang, Hanoi

XIẾC MỚI!!! XIẾC MỚI!!!

Société d'exploitation des Cirques Tonkinois

« LONG TIÊN »

au capital de 24 000$00

Đến 26 Novembre này sẽ khai diễn tại khu đất to trước cửa trường Hội chợ Hanoi

Phường Xiếc này là một phường Xiếc của người Annam ta gây dựng lên, chi-phí mất hơn 24.000$00, luyện tập rất công-phu, có hơn 40 vai đào kép ra trò rất giỏi, có nhiều thứ vật làm trò rất thần-tình, có nhiều quần áo kiểu la rất đẹp, chỗ ngồi thật lịch-sự. Annam ta xưa nay chưa hề có phường Xiếc nào to và giỏi như thế.

	Giá chỗ ngồi:		
Một lô 6 chỗ ngồi	10$00	Hạng nhì	1$00
Lot 1 chỗ ngồi	2.00	Hạng ba	0.40
Hạng nhất	1.50		

XIẾC LONG TIÊN Kính-cáo

Đông-cung thái-tử sắp lên ngôi

Người đại-biểu của hiệu HƯƠNG KÝ Photo Hanoi ở bên Đại Pháp đã gửi về cho ba kiểu ảnh dực Đông-cung thái-tử: một kiểu mặc đại triều phục; một kiểu nửa người và một kiểu cả người. Khổ rộng 13×18 — Giá mỗi tờ 0$40. Ngài nào muốn mua hay là các hiệu ảnh ở ba xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ này, hiệu nào muốn có ba kiểu ảnh ấy để treo làm mẫu, nên mau mau viết thư cho hiệu Hương-ký, kẻo chậm thì hết.

Các nhà làm nghề ảnh, hiệu Hương-ký sẽ biếu không lấy tiền.

Rượu hiệu DUBONNET

Rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại



Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie

PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

BẮC-NINH

Có phải tự-tử không? — Ai cũng phải rùng mình sởn ốc về tấn thảm kịch đã sảy ra ở chỗ km. 31 ngay đằng sau nhà thương-chính. Không biết vì duyên cớ gì mà một người con trai 19 tuổi con nhà giàu có nằm chết ở trên đường sắt xe ngiến đến nỗi thịt nát xương tan, gan ruột tung lành, mẩu mẻ lênh láng. Thảm thay.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Một điều đáng mừng. — Mênh mông bát ngát, cây cỏ um-sùm, không nói lường ai cũng rõ hạt Quảng-bình này là một hạt đất đại hoang phế rất nhiều; ai cũng biết rằng đất hoang ấy mà khai phá giồng giọt ra thì thật là có ích lợi; nhưng lâu nay phải nhiều cái trở lực nó ngăn ngừa, nó bó buộc hoặc có kẻ không đủ tư bản mà kinh-doanh hoặc có người đủ sẵn mà phần nhiều lại có ý trù-trừ quan-vọng. Gần đây lắm người đã hiểu thấu việc khẩn-trương là một việc không thể lãnh-đạm tự ở được, nên mới tùy tài tùy sức mình mà quyết chí kinh-doanh, hoặc tư-ường hoặc công trường kẻ cũng khá nhiều, như thế thật là đáng mừng lắm vậy, Nếu trong hạt ai ai cũng cố công bền chí, ra tay cày trồng ở ấn-trị cho đến nơi đến chốn; hoang nhàn tùng tập mà hóa ra rộng tốt đất màu, cái nguồn lợi sau này thật là vô-cùng tận đo vậy.

Mừng thay mà lại mong-mỏi lắm thay!!

Tin sau cùng

Việc lập tòa nội-các mới

M. Doumer không nhận lời lập tòa nội-các.

M Herriot đã nhận lời lập tòa nội-các đến sau đảng xã hội không ưng dự vào tòa nội-các. M. Herriot lại thôi không nhận nữa.

Hôm nay M. Briand nhận lời lập tòa nội-các mới.

Chiến-sự ở Syrie

Ở miền Damas và Hamas đã thiết quân luật, xuống phải là tình hình ở đấy có điều gì khó khăn hơn, nhưng để tiện việc cho quan binh tảo trừ bọn giặc cướp bóc ở miền gần thành Damas.

Chiến-sự ở Maroc

Châu Beni Gorfet, đã đầu hàng. Châu ấy có 4000 khẩu súng

Chiến-sự ở Trung-hoa

Quân ở Phùng-thiên dưới quyền đại tướng Quách-tùng-Sinh, cảnh thám mật, và tướng Trương-học Lương là con trai Trương-tác-Lâm, đóng ở miền Liêu-châu khởi nghịch.

Bệnh tình vua Xiêm

Bệnh tình vua Xiêm nặng hơn, quả tim bị đau.

Ngày 22 novembre hoàng hậu sinh hạ một vị công-chúa.

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho dưỡng thể dục và dưỡng dục tinh;

Thực là hại cho sức khỏe:

Thực là ngăn ngủi ngày giờ.



Đêm ngủ đã qua rồi. Không còn kéo lại được nữa.

Thuốc NEURINASE *làm cho ngủ ngon.*

Thuốc này rất là cần dùng cho các xứ nóng.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

Neurinase

2056



AI MUA DÙNG THUỐC NƯỚC của ông Lương-y DEHAUT mà XỔ thì chẳng cần chi phải CỮ ĂN và an dưỡng trong phòng. Thuốc bước này dễ uống lắm và đi mau xổ lại rất êm thấm.



Bán tại Khắp các hiệu Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh sao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thử

Rượu bổ của ông Bác-sĩ

J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán: **2$25** một chai lít

1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI

TAM-TÌNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghé-gu, số 16, Nam định

Hiệu Tam tình có thầy thuốc xem mạch, biết thực hư bệnh nhiệt, trị bệnh biết hoàn cầu bản cảm, hoàn tán cao đan chế huyền cực tinh tế, chữa đủ các bệnh mọi lâu dai nguy hiểm trong 36 sống phác con chưa công được bổi sinh khởi tử: người giàu có lắm phải ra, người nghèo cùng qua không hết tiền, thuốc công cho, chữa các bệnh như sau này: đau ruột mồng tinh, ỉa mửa, hoắt tả, lãnh tinh dương suy không đẻ, đau tả tinh người không điều, huyết tí, huyết đau, huyết hư huyết tinh, khí hư sinh bạch đái, hậu sản hoặc kinh thấy ga lắm, mồm sinh ra trẻm chóng không đẻ ta, rò đỏ ăn ra nước, đẻ chẳng đầy hụng đau trực kinh trong, bế kinh, hen, đàm suyễn, tinh hoạt, khác thường, suy huyết, ho huyết tí huyết, băng huyết, phong thấp cả chương bất toại tê dại, phục năng, xin mời hỏi thầy là thấy liền.

Thuốc chữa giang mai tận gốc chữa khỏi và giải độc, không tốn tiền nhiều sinh đực như thường mới thực là thuốc tiên hay là tăng thực đã mới thực hiệu. Thuốc bổ khí nhưng vững bổ hoàn khí thực tốt đẹp đều dùng được cả mồi hộp 1 đồng.

Thuốc cai thuốc phiện ngài nào ăn bằng đã lâu uống không nổi và đi tâm được, hàng nhất 2 đồng 1 chai, ai gì không chữa con 1 hào ngài khách ở xa viết thư về hỏi bản hiệu gửi thuốc cho ngay, gửi đi khắp Đông-dương, Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Ai-lao, Cao-miên, M. TRẦN ĐÌNH QUÝ chủ hiệu NHÂN QUẢN ở Nam định.

PHẨM,

Thứ chè T.T thơm ngon khác thường uống lúc nào cũng hợp cả. Thường lắm hạng chè thơm độ đầu xuân thì thơm ngon, để lâu thì nhạt nhẽo, hạng chè giá là cho nên giữ được thế nào cũng không khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoi

số 113, phố Khách, Haiphong

số 78, phố hàng Trống, Nam-định

Kính-cáo

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, *vân vân...*

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI

DA TỐT GIÁ HẠ



Thưa các ngài,

Bản-hiệu xưa nay đóng giầy vẫn dùng các thứ da tốt, các ngài đã dùng qua đều rõ, vậy nay bản-hiệu lại xin tính giá hạ hơn trước, xin các ngài chiếu cố, bản-hiệu mới có thứ kem đánh giầy vernl khỏi mở và khỏi rập, khi bôi đề nửa giờ sẽ đánh, thì da mềm lắm (Crème VERNISIAN).

NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẬN-THÀNH

Bottier - Chapelier

7, Rue des Caisses Hanoi

(Có ca-ta-lô để biếu các ngài)

C. J. BONNET



là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy hiệu lực tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh dây, bệnh ợ chua, *vân vân...*

Giá bán: **0$85** một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

55, Rue Paul Bert, Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy giọt.

Giá tiền **0$80**

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . . Giá:* **1$25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . . . Giá:* **1.25**

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh phổi và các bệnh đờ đẫn rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF BIBAL. *Thuốc lấy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . . Giá:* **1$30**

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Nên dùng trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . Giá:* **1$25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay.

Eau "PRIOR"



Nước suối để uống với rượu mạnh, như Cognac, hoặc uống không để giải khát và tiêu-thực.

Bán tại: U.C.I.A. Haiphong và các chi-điểm

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho dễ tiêu, khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Còn cho những người hút thuốc là Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền,

HANOI

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giịp.

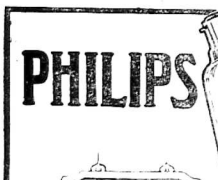
Mắc bệnh giịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

PHILIPS





飛利浦電泡

價廉耐用

Độc-quyền đại-biểu: DIETHELM & Cie

46, Avenue Clémenceau, Haiphong

南洋行

KEM BERTHUIN



Pachod Frères & Cie

2056

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA



Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP

MẠNH MẼ

BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA

26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)